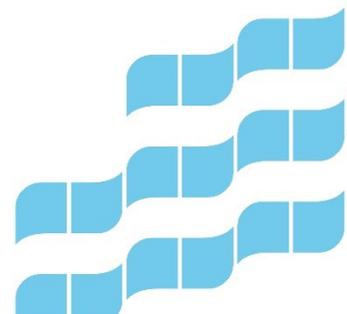

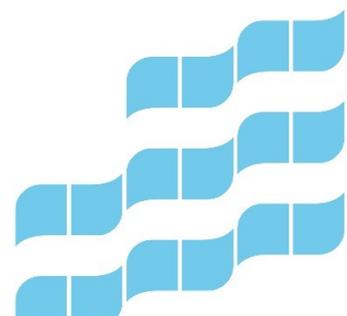
ILMANLAADUN MITTAUSTULOKSET Tammi-maaliskuu 2023

Neljännesvuosiraportti 1/2023

Tampereen kaupunki, ympäristönsuojeluyksikkö

Sisällys	
SANASTOA	3
TIIVISTELMÄ.....	5
1. JOHDANTO.....	5
2. HENGITETTÄVÄT HIUKKASET JA KARKEAT HIUKKASET	13
3. PIENHIUKKASET	15
4. HIUKKASTEN KEUHKODEPOSOITUVA PINTA-ALA JA LUKUMÄÄRÄ.....	17
5. TYPEN OKSIDIT (NO _x).....	20
6. OTSONI (O ₃).....	23
7. SÄÄOLOSUHTEET	24
8. ILMANLAATUINDEKSI	29
9. KIRJALLISUUTTA.....	32
10. LIITETAULUKOT.....	34

SANASTOA

BC: Mustalla hiilellä (engl. black carbon) tarkoitetaan voimakkaasti valoa sitovia hiukkasia, joissa on korkea epäorgaanisen hiilen pitoisuus. Vapautuu ilmaan pääasiassa polttoprosesseissa.

HSY: Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Ilmanlaatuindeksi: Ilmanlaadun mittari, joka perustuu eri komponenttien vertaamiseen niiden raja-, ohje- ja tavoitearvoihin.

Inversio: Käänteinen ilman lämpötilakerrostuneisuus. Yleensä ilman lämpötila pienenee alhaalta ylöspäin. Inversiossa lämpötila nouseekin ylöspäin mentäessä. Maanpintainversio syntyy usein talvella selkeällä ja tyynellä säällä korkeapainetilanteessa maanpinnan voimakkaan jäähtymisen seurauksena. Tällöin ilmaaasteiden laimeneminen on heikkoa.

Karkeat hiukkaset: Suurimpia hengitettäviä hiukkasia sanotaan karkeiksi hiukkasiksi (halkaisija 2,5 - 10 µm).

Katupöly: Liikenteen kadun pinnasta ilmaan nostattamia hiukkasia, jotka koostuvat pääasiassa liikenteen ei-pakokaasuperäisistä hiukkasista. Suurimpia lähteitä ovat hiekkoitus, tienpinnan ja renkaan vuorovaikutus sekä jarruista syntyvä pöly.

Kaukokulkeuma: Ilmavirtojen mukana kulkeutuu ilmansaasteita ja mm. siitepölyjä. Kaukokulkeumalla on erityisen voimakas vaikutus otsonin ja pienhiukkasten pitoisuuksiin ilmassa ja happamaan laskeumaan.

Kemiallinen muutunta: Yhdisteet muuttuvat siten, että ne tuottavat uusia yhdisteitä.

Komponentti (ilmanlaadun yhteydessä): Epäpuhtaus tai sään osatekijä, jota mitataan ilmasta, esim. NO tai tuulen nopeus.

Kynnysarvo: Määrittelee tason, jonka ylittyessä on tiedotettava tai varoitettava ilmansaasteiden pitoisuuksien kohoamisesta.

LDSA: hiukkasten keuhkodespositioiva pinta-ala (lung-deposited surface area), yksikkö µm²/cm³ eli neliömikrometriä kuutiokesenttimetrissä ilmaa.

Lukumääräpitoisuus: Hiukkasten lukumäärä yksikkötilavuudessa (esim. kpl/cm³) vrt. massapitoisuus.

Maanpintainversio: Tilanne, jossa maanpintaa lähellä oleva kylmempi ilma jää sitä ylempänä olevan lämpimämmän ilman alle loukkuun. Tällöin erityisesti matalalta tulevat päästöt eivät pääse kunnolla laimenemaan ja sekoittumaan. Esiintyy erityisesti tyyninä aamuina kirkkaan yön jälkeen.

Massapitoisuus: Hiukkasten massa yksikkötilavuudessa (esim. µg/m³) vrt. lukumääräpitoisuus, pitoisuus.

Mikrogramma: µg, tuhannesosa milligrammaa, ts. miljoonasosa grammaa.

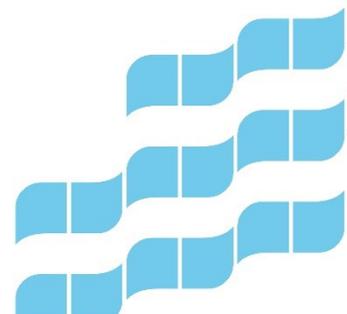
NO: Typpimonoksidi, ilmassa nopeasti typpidioksidiksi hapettava kaasu.

NO₂: Typpidioksidi, väriltään keltaoranssista punaruskeaan, vesiliukoinen kaasu. Typpidioksidille on annettu raja- ja ohjearvot. Haitallinen terveydelle hengitettäessä, aiheuttaa laskeumana rehevöitymistä tai happamoitumista sekä kiihdyttää korroosiota.

NO_x

Typenoksidit (NO + NO₂, NO₂:ksi laskettuna). Typenoksidoille on kasvillisuuden suojelemiseksi annettu raja-arvo, joka on voimassa laajoilla maa- ja metsätalousalueilla sekä luonnonsuojelun kannalta merkityksellisillä alueilla.

O₃: Otsoni, typen oksidoista ja hiilivedyistä ilmassa muodostuva kaasu on hengitysilmassa ihmisille ja kasveille haitallinen ilmansaaste. Yläilmakehässä toimii suojakilpenä UV-säteilyä vastaan. Hengitysilman otsonille on annettu kynnys- ja tavoitearvot.

OC: Orgaaninen hiili (engl. organic carbon). On peräisin orgaanisten yhdisteiden suorista päästöistä tai muodostunut kaasumaisten hiilivetyjen reaktioiden ja/tai tiivistymisen kautta.

Ohjearvo: Kansallisia vuonna 1996 voimaan tulleita epäpuhtauksien tunti- ja vuorokausi- ja vuosipitoisuuksien arvoja, jotka ohjaavat suunnittelua.

PAH: Polysykliset aromaattiset hiilivedyt. Useita aromaattisia renkaita sisältäviä yhdisteitä. Useat niistä ovat karsinogeenisiä eli syöpää aiheuttavia yhdisteitä. Esim. bentso(a)pyreeni, jota vapautuu kivihiiltä poltettaessa ja jota on myös tupakansavussa. Bentso(a)pyreenille on annettu tavoitearvo.

Pienpoltto: Pienpoltolla tarkoitetaan tulisijojen käyttöä esimerkiksi kotitalouksissa lisälämmönlähteenä.

Pintalähde: Pieni pintapäästölähde, kuten talokohtainen lämmitys ja muu pienpoltto, työkoneet, maatalouden ja kotitalouksien kulutustuotteiden käyttö.

Pistelähde: Sijainniltaan pysyvä suuri päästölähde, jonka päästömäärät mitataan säännöllisesti, laitoksen toiminta vaatii ympäristöluvan.

Pitoisuus: Epäpuhtauden määrä tietyssä määrässä ilmaa. Esitetään yleensä mikrogrammoina epäpuhtautta kuutiometrissä ilmaa ($\mu\text{g}/\text{m}^3$).

PM_{2,5}: Pienhiukkaset, halkaisija alle 2,5 μm .

PM₁₀: Hengitettävät hiukkaset, joiden halkaisija alle 10 μm . Hengitettävillä hiukkasilla on annettu raja- ja ohjearvot.

PNC: (ultrapienten) hiukkasten lukumääräpitoisuus

Päästö: Epäpuhtautta pääsee ilmaan esim. pakoputkesta tai savupiipusta. Päästöt laimenevat ja sekoittuvat sääolosuhteiden mukaan muodostaen pitoisuuden esim. ulkoilmassa.

Päästökartoitus: Päästölähteiden sijainnin ja päästöjen määrän selvitys.

Raja-arvo: Määrittelee suurimmat hyväksyttävät ilman epäpuhtauksien pitoisuudet. Ilmansuojelusta vastaavien viranomaisten tulee huolehtia niiden alapuolella pysymisestä.

Raja-arvon ylitys: Raja-arvot on määritelty siten, että vuodessa sallitaan tietty määrä raja-arvoksi määritellyn tason ylityksiä. Esimerkiksi hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) raja-arvotaso on vuorokaudessa 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, joka saa kullakin mittauspaikalla ylittyä 35 kertaa kalenterivuoden aikana ennen kuin raja-arvo katsotaan ylittyneeksi.

SO₂: Rikkidioksidi, vesiliukoinen, väritön ja terveydelle hengitettäessä haitallinen kaasu. Aiheuttaa myös happamoitumista, korroosiota ja kasvillisuusvaurioita. Rikkidioksidille on annettu raja- ja ohjearvot.

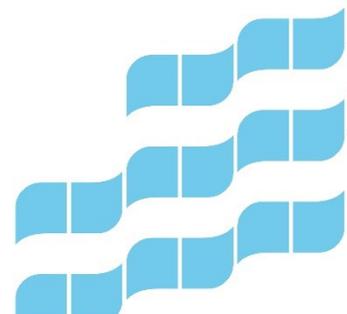
Tavoitearvo: Pitoisuus tai kuormitus, joka on mahdollisuuksien mukaan alitettava annetussa määräajassa.

UFP: Ultrapienet hiukkaset. Hiukkaset, joiden halkaisija alle 0,1 μm tai hiukkaset, joiden yksi dimensio on alle 100 nm.

UTC eli koordinoitu yleisaika ei siirry kesäaikaan, joten talvi- eli normaaliajan vallitessa Suomen aikavyöhyke on UTC+2 ja kesäaikana UTC+3.

WHO: World Health Organization, Maailman terveysjärjestö

(Lähteet HSY, Ilmatieteen laitos)

TIIVISTELMÄ

Tampereen ilmanlaatua seurattiin neljännesvuosijaksolla Amurissa Pirkankadun varrella, Linja-autoasemalla, Kalevassa ja Epilässä. Mitattavia komponentteja ovat pienhiukkaset (PM_{2.5}), hengitettävät hiukkaset (PM₁₀), karkeat hiukkaset (PM_{2.5-10}), typen oksidit (NO_x), otsoni (O₃) ja sääolosuhteet (lämpötila, suhteellinen kosteus, tuulen suunta ja nopeus). Edellä mainittujen lisäksi on mitattu suuntaa-antavien mittauksin ultrapienien (PM_{0.01 - 0.4}) hiukkasten keuhkodepositoituvaa pinta-alaa (LDSA) ja lukumääräpitoisuutta (N) AQ Urban sensoreilla Pirkankadun ja Epilän mittausasemilla. LDSA:n ja hiukkasten lukumääräpitoisuudelle ei ole annettu ohje- eikä raja-arvoja. Tässä vuoden viimeisessä raportissa on tarkasteltu joitain osin myös koko vuoden 2022 mittaustuloksia.

Hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) pitoisuuden kuukausikeskiarvo vaihteli eri mittausasemilla välillä 4 - 11 µg/m³, toiseksi suurin vuorokausikeskiarvo välillä 7 - 46 µg/m³ ja suurin tuntikeskiarvo välillä 27 - 225 µg/m³. Korkeat hengitettävien hiukkasten tuntipitoisuudet johtuivat katupölystä.

Hengitettävien hiukkasten pitoisuudelle annettu vuorokausiraja-arvon numeroarvo (50 µg/m³ vuorokausikeskiarvona) ylittyi maaliskuun lopussa kerran sekä Epilässä että Pirkankadulla. Hengitettävien hiukkasten ohjearvo eli kuukauden toiseksi suurin vuorokausikeskiarvo (70 µg/m³) ei ylittynyt.

Karkeiden hiukkasten (PM_{2.5-10}) pitoisuuden kuukausikeskiarvot vaihtelivat eri mittausasemilla välillä 1 – 7 µg/m³.

Pienhiukkasten (PM_{2.5}) pitoisuuden kuukausikeskiarvot olivat mittausjakson aikana eri mittausasemilla 2,9 - 5,4 µg/m³. Suurimmat kuukausikohtaiset vuorokausikeskiarvot olivat välillä 6 - 22 µg/m³ ja tuntikeskiarvot välillä 9 - 38 µg/m³.

WHO:n vuorokausiohjearvotaso 15 µg/m³ (kolme ylitystä vuodessa sallitaan) ylittyi kaikilla asemilla 22.2.2023. WHO:n ohjearvotason ylitykset koko vuoden ajalta on esitetty liitetaulukoissa.

Sensorimittausten mukaan hiukkasten LDSA -pitoisuuden kuukausikeskiarvo oli mittausjakson aikana **Pirkankadulla** 7 - 8 µm²/cm³, suurin vuorokausikeskiarvo 13 - 24 µm²/cm³ ja suurin tuntikeskiarvo 42 - 93 µm²/cm³. Hiukkasten LDSA-pitoisuuden kuukausikeskiarvo vaihteli mittausjakson aikana **Epilässä** välillä 7 - 10 µm²/cm³, suurin vuorokausikeskiarvo välillä 20 – 33 µm²/cm³ ja suurin tuntikeskiarvo välillä 45 – 61 µm²/cm³.

Suuntaa-antavien sensorimittausten mukaan hiukkasten lukumääräpitoisuuden kuukausikeskiarvo oli **Pirkankadulla** 4600 - 6600 kpl/cm³, suurin vuorokausikeskiarvo 10000 - 24000 kpl/cm³ ja suurin tuntikeskiarvo 37000 – 101000 kpl/cm³. Hiukkasten lukumääräpitoisuuden kuukausikeskiarvo vaihteli **Epilässä** mittausjakson aikana välillä 4600 – 7000 kpl/cm³, suurin vuorokausikeskiarvo välillä 15000 – 27000 kpl/cm³ ja suurin tuntikeskiarvo välillä 44000 – 84000 kpl/cm³.

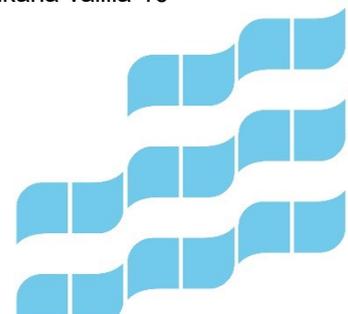
AQ Urban -sensorimittausten voitaneen katsoa täyttävän WHO:n 2021 ohjearvoraportissaan esittämät hyvien käytäntöjen vaatimukset UFP-(ultrapienien hiukkasten) mittausten osalta (taulukko 4.1).

Taulukon 4.1 kohdassa 3 esitetyn WHO:n kannanoton mukaisesti arvoihin verrattessa voidaan todeta, että hiukkasten lukumääräpitoisuus (PNC) ei pääsääntöisesti alittanut tasoa **1000 kpl/cm³ vuorokausikeskiarvona** 90 vuorokauden pituisen mittausjakson aikana kummallakaan asemalla.

Hiukkasten lukumääräpitoisuudet ylittivät mittausjakson aikana korkean lukumääräpitoisuuden tason (**yli 10000 kpl/cm³ vuorokausikeskiarvona**) Epilässä 12 päivänä ja Pirkankadulla 9 päivänä.

Korkea lukumääräpitoisuus -taso (**yli 20000 kpl/cm³ tuntikeskiarvona**) ylittyi mittausjakson aikana Epilässä 94 kertaa ja Pirkankadulla 50 kertaa.

Typidioksidipitoisuuden kuukausikeskiarvot eri mittausasemilla vaihtelivat mittausjakson aikana välillä 10 -

15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Pitoisuuksien toiseksi suurimmat vuorokausikeskiarvot eri mittausasemilla olivat 25 - 46 % kansallisesta ohjearvosta (70 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Tuntipitoisuudet olivat 19 - 48 % ohjearvosta (150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

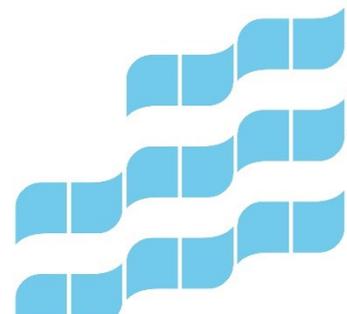
Valtioneuvoston asetuksessa sallitaan typpidioksidipitoisuudelle kalenterivuoden aikana 18 kpl tuntiraja-arvotason ylityksiä. Mittausjakson suurin tuntipitoisuus (80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) havaittiin sekä Linja-autoasemalla että Pirkankadulla maaliskuussa, joten tuntiraja-arvo (200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) ei ylittynyt.

WHO:n typpidioksidin pitoisuudelle antama vuorokausiohjearvon numeroarvo 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (3 kpl ylityksiä vuodessa sallitaan) ylittyi mittausjakson aikana Kalevassa 1 kertaa, Linja-autoasemalla 4 kertaa ja Pirkankadulla 4 kertaa.

Otsonipitoisuuden suurimmat kuukausikohtaiset kahdeksan tunnin liukuvat keskiarvot olivat mittausjakson aikana Kalevassa 49 – 78 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ja suurimmat tuntikeskiarvot 69 - 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Terveyshaittojen ehkäisemiseksi annettu pitkän ajan **tavoitearvo** 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (8h arvona) ei ylittynyt. WHO:n (2021) ohjearvokaan - 100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (8h liukuvana keskiarvona) - ei ylittynyt.

Ilmatieteen laitoksen ilmastotilastoista poimitujen tietojen mukaan Tampereen Härmälässä satoi tammikuussa 51,3 mm (136% vuosien 2010 - 2019 keskiarvosta), helmikuussa 21 mm (75 %) ja maaliskuussa 69,9 mm (257 % keskiarvosta).

Ilmanlaatu oli mittausjakson aikana ilmanlaatuindeksillä arvioituna esim. Pirkankadun varrella 52 päivänä hyvä, 29 päivänä tyydyttävä, 6 päivänä välttävä, 2 päivänä huono ja erittäin huono yhtenä päivänä. Asemakohtaiset ilmanlaatuindeksi-arvot eri kuukausina on esitetty kuvassa 8.1 ja liitetaulukoissa.

1. JOHDANTO

Tampereen ilmanlaadun tarkkailu on järjestetty Tampereen alueen ilmanlaadun yhteistarkkailusopimuksen (2021-2025) mukaisesti. Toteutuksesta vastaa ympäristönsuojeluyksikkö. Mittaustuloksista laaditaan raportti neljännesvuosittain ja yhteenvetoraportti kerran vuodessa. Neljännesvuosiraportin on laatinut ympäristötarkastaja Ari Elsilä. Mittausjärjestelmän ylläpitoon on hänen ohellaan osallistunut myös ympäristötarkastaja Petri Jokinen. Analysointitehtävien ohella tehtävät jäljitettävät kalibroinnit on tehnyt Aeri Oy (2023).

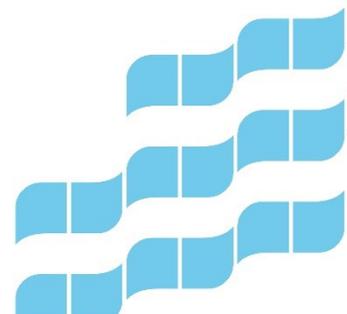
Illanlaatua mitattiin neljännesvuosijaksolla Amurissa Pirkankadun varrella, Linja-autoasemalla, Kalevassa ja Epilässä. Analysointilaitteita on käytössä yhdeksän ja sensoreita kaksi kappaletta. Niiden lisäksi saadaan säätietoja kahdesta säämastosta. Hiukkanalysointilaitteiden mittaustuloksille käytettävät taulukossa 1.1 esitetyt korjauskertoimet ovat olleet ilmanlaadun mittaushjeen (Komppula ym. 2017) liitteen 5 mukaisia vuoden 2018 alusta lukien. Raporttiin on koottu myös sensoreilla saatuja suuntaa-antavia mittaustuloksia Epilän ja Pirkankadun mittausasemilta.

Taulukko 1.1. Tampereen ilmanlaadun mittaushjeen hiukkanalysointilaitteiden mittaustulosten käsittelyssä käytetyt korjauskertoimet ja yhtälöt.

Laite	PM₁₀ korjauskertoimen	PM_{2.5} korjauskertoimen/yhtälö
Teom 1400A	0,848	1,009y-1,681
Grimm 180	0,975	0,780y
Fidas 200	0,95	0,915

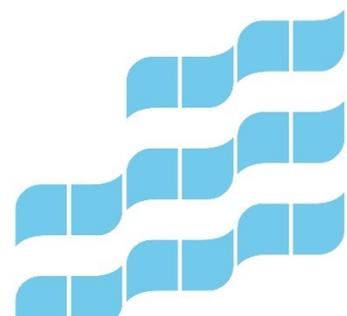
Pirkankadulla ja Kalevassa mitataan hiukkasia (PM₁, PM_{2.5}, PM₄, PM₁₀, TSP ja N eli lukumäärän) LED-valon sirontaa hyödyntävällä Fidas 200 -analysointilaitteella. Tässä raportissa Fidaksella mitatut komponentit on merkitty F-tunnuksella (esim. PM₁₀-F). Fidaksen mittaustulos on 0,18 – 18 µm, joten sillä mitatut lukumääräpitoisuudet eivät ole suoraan verrattavissa AQ Urban -sensoreilla (jonka mittaustulos on luokkaa 0,01 - 0,4 µm) saatuihin tuloksiin.

Näissä neljännesvuosiraporteissa liitetäulukot esitetään kumuloiduina, eli vuoden viimeisestä neljännesvuosiraportista löytyvät koko vuotta koskevat säädelyihin pitoisuuksiin verrannolliset tunnusluvut. Ultrapienten hiukkasten lukumääräpitoisuuksia on verrattu WHO 2021 -raportissa esitettyjen kannanottojen mukaisesti PNC- eli hiukkasten lukumääräpitoisuustasoihin.

Taulukko 1.2 Luettelo Tampereen ilmanlaadun mittausasemista, -laitteista ja mitattavista epäpuhtauksista vuonna 2023.

Mittauspaikka	Mitattavat komponentit	Laite	Mittausmenetelmä	Näytteenotto-korkeus
Kaleva	Typen oksidit (NO, NO ₂ , NO _x)	Thermo 42i	Kemiluminesenssi	4 m
Kaleva	Otsoni (O ₃)	Envea O342E	UV-absorptio	4 m
Kaleva	Useita eri hiukkakokoja (PM ₁ , PM _{2.5} , PM ₄ , PM ₁₀ , TSP ja N)	Fidas 200E	LED-valon sironta	4 m
Pirkankatu	Typen oksidit (NO, NO ₂ , NO _x)	Thermo 42i	Kemiluminesenssi	4 m
Pirkankatu	Useita eri hiukkakokoja (PM ₁ , PM _{2.5} , PM ₄ , PM ₁₀ , TSP ja N)	Fidas 200	LED-valon sironta	4 m
Pirkankatu	Ulkoilman kosteus ja lämpötila	WS300-UMS	Fidas laitteen säälähetin	4 m
Pirkankatu	Hiukkasten keuhko-depositoituva pinta-ala (lung-deposited surface area, LDSA), hiukkasten lkm (N)	AQ Urrban - sensori	Hiukkasten sähköinen varaaminen	1,5 m
Pirkankatu	Tuulen suunta ja nopeus, kosteus, lämpötila, paine	WXT520	Ultraäänimuunnin, kapasitanssi	5 m
Epilä Laite huollossa 25.1.2023 – 14.3.2023	Useita eri hiukkakokoja (PM ₁₀ , PM _{2.5} , PM _{10-2.5})	Grimm 180	Laserdiffraktio	4 m
Epilä 18.1.2023 alkaen rinnakkais- mittaus	Pienhiukkaset (PM _{2.5})	Teom 1400A	Värähtelevä mikrovaaka	4 m
Linja- autoasema	Typen oksidit (NO, NO ₂ , NO _x)	Thermo 42i	Kemiluminesenssi	8 m
Linja- autoasema	Pienhiukkaset (PM _{2.5})	Teom 1400A	Värähtelevä mikrovaaka	8 m
Kauppa- Hämeen kiinteistön kattotaso	Tuulen suunta ja nopeus, kosteus, lämpötila, paine	WXT520	Ultraäänimuunnin, kapasitanssi	30 m

Mittaustulosten arvioinnissa sovelletaan valtioneuvoston päätöstä ilmanlaadun ohjearvoista (480/1996), valtioneuvoston asetusta ilmanlaadusta eli ilmanlaatuasetusta (79/2017) ja WHO:n ohjearvopäätöstä (WHO 2021). Euroopan komission ehdotus ilmalaatudirektiivin päivittämiseksi julkaistiin lokakuussa 2022. Ehdotetut raja-arvot ja vuonna 2022 todettujen pitoisuuksien vertailua eri normeihin on esitetty taulukossa 1.8.

Raja-arvot määrittelevät suurimmat hyväksyttävät terveysperusteiset ilman epäpuhtauksien pitoisuudet. Kansalliset ohjearvot määrittelevät ilmanlaadulle asetetut tavoitteet, ja ne on tarkoitettu ensisijaisesti ohjeiksi suunnittelijoille ja viranomaisille.

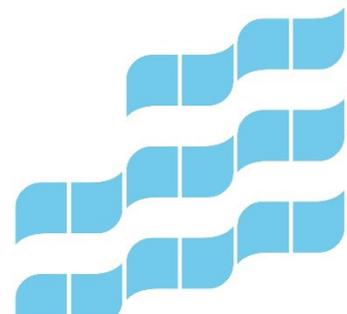
Maailman terveysjärjestö WHO on myös antanut terveysperusteiset ohjearvot ilmansaasteiden pitoisuuksille. Kynnysarvot määrittelevät tason, jonka ylittyessä on tiedotettava tai varoitettava kohonneista ilmansaasteiden pitoisuuksista.

Tavoitearvoilla tarkoitetaan pitoisuutta tai kuormitusta, joka on mahdollisuuksien mukaan alitettava annetussa määräajassa tai pitkän ajan kuluessa. Kriittinen taso ilmaisee pitoisuuden, jonka ylittyminen voi aiheuttaa suoria haitallisia vaikutuksia kasvillisuudessa ja ekosysteemeissä.

Taulukko 1.3. Voimassa olevat ilmanlaadun raja-arvot

Yhdiste	Aika	Raja-arvo $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Sallitut ylitykset	Saavutettava viimeistään	Säädös
Hengitettävät hiukkaset PM ₁₀	vuosi	40	-	voimassa	Valtioneuvoston asetus (VNA) 79/2017
	vrk	50	35 vrk/vuosi	voimassa	VNA 79/2017
Pienhiukkaset PM _{2.5}	vuosi	25	-	voimassa	VNA 79/2017
Typpidioksidi NO ₂	vuosi	40	-	voimassa	VNA 79/2017
	tunti	200	18 h/vuosi	voimassa	VNA 79/2017
Rikkidioksidi SO ₂	vrk	125	3 vrk/vuosi	voimassa	VNA 79/2017
	tunti	350	25 h/vuosi	voimassa	VNA 79/2017
Hiilimonoksidi CO	8 tuntia	10 (mg/m ³)	-	voimassa	VNA 79/2017
Bentseeni C ₆ H ₆	vuosi	5	-	voimassa	VNA 79/2017
Lyijy Pb	vuosi	0,5	-	voimassa	VNA 79/2017

Kursiivilla merkittyjen epäpuhtauksien pitoisuutta ei ole enää viime vuosina seurattu Tampereella.

Taulukko 1.4 Kansalliset ilmanlaadun ohjearvot

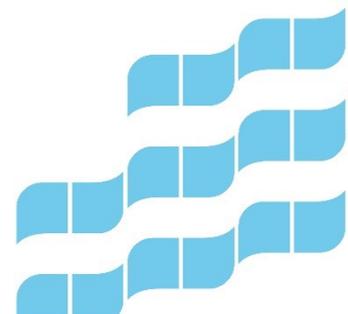
Yhdiste	Aika	Ohjearvo $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Tilastollinen määrittely	Säädös
Hengitettävät hiukkaset PM ₁₀	vrk	70	kuukauden toiseksi suurin vrk-arvo	Valtioneuvoston päätös (VNP) 480/1996
<i>Kokonaisleijuma TSP</i>	vuosi	50		VNP 480/1996
	vrk	120	vuoden vrk-arvojen 98. prosenttipiste	VNP 480/1996
Typpidioksidi NO ₂	vrk	70	kuukauden toiseksi suurin vrk-arvo	VNP 480/1996
	tunti	150	kuukauden tuntiarvojen 99. prosenttipiste	VNP 480/1996
<i>Rikkidioksidi SO₂</i>	vrk	80	kuukauden toiseksi suurin vrk-arvo	VNP 480/1996
	tunti	250	kuukauden tuntiarvojen 99. prosenttipiste	VNP 480/1996
<i>Hiilimonoksidi CO</i>	8 tuntia	8 (mg/m ³)	liukuva keskiarvo	VNP 480/1996
	tunti	20 (mg/m ³)	tuntikeskiarvo	VNP 480/1996
<i>Haisevat rikkidyhdisteet TRS</i>	vrk	10	kuukauden toiseksi suurin vrk-arvo, TRS ilmoitetaan rikkinä	VNP 480/1996

Kursiivilla merkittyjen epäpuhtauksien pitoisuutta ei ole enää viime vuosina seurattu Tampereella.

Taulukko 1.5 Ilmanlaadun kynnyсарvot

Yhdiste	Aika	Tiedotuskynnys $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Varoituskynnys $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Säädös
Otsoni O ₃	tunti	180	240	VNA 79/2017
<i>Rikkidioksidi SO₂</i>	kolme peräkkäistä tuntia	-	500	VNA 79/2017
Typpidioksidi NO ₂	kolme peräkkäistä tuntia	-	400	VNA 79/2017

Kursiivilla merkittyjen epäpuhtauksien pitoisuutta ei ole enää viime vuosina seurattu Tampereella.

Taulukko 1.6 Ilmanlaadun tavoitearvot

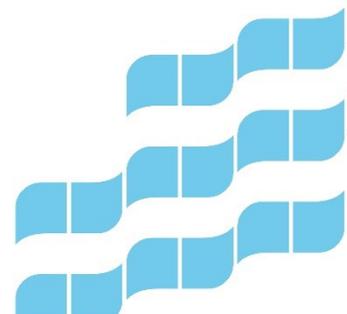
Yhdiste	Aika	Tavoitearvo	Pitkän ajan tavoite	Säädös
Terveyden suojeleminen				
Otsoni O ₃	8 tunnin liukuva keskiarvo	120 µg/m ³ , ylityksiä sallittu 25 kpl/vuosi kolmen vuoden keskiarvona	120 µg/m ³ , ei ylityksiä	VNA 79/2017
<i>Arseeni As</i>	vuosi	6 ng/m ³	-	VNA 79/2017
<i>Kadmium Cd</i>	vuosi	5 ng/m ³	-	VNA 79/2017
<i>Nikkeli Ni</i>	vuosi	20 ng/m ³	-	VNA 79/2017
<i>Bentsoapyreeni</i>	vuosi	1 ng/m ³	-	VNA 79/2017
Kasvillisuuden suojeleminen				
Otsoni O ₃	kesä *	18000 µg/m ³ , viiden vuoden keskiarvona	-	VNA 79/2017

* 80 µg/m³ ylittävien tuntipitoisuuksien ja 80 µg/m³ erotuksen kumulatiivinen summa jaksolla 1.5.-31.7 klo 10-22 eli AOT-indeksi.) *Kursiivilla merkittyjen epäpuhtauksien pitoisuutta ei ole seurattu Tampereella.*

Taulukko 1.7 Maailman terveysjärjestön (WHO:n) antamat ohjearvot

Yhdiste	Aika	Ohjearvo µg/m ³	Sallitut ylitykset	Saavutettava viimeistään	Säädös
Pienhiukkaset PM _{2.5}	vuosi	5	-		WHO 2021
	vuorokausi	15	3 kpl/vuosi		WHO 2021
Hengitettävät hiukkaset PM ₁₀	vuosi	15	-		WHO 2021
	vrk	45	3 kpl/vuosi		WHO 2021
Typpidioksidi NO ₂	vuosi	10			WHO 2021
	vrk	25	3 kpl/vuosi		WHO 2021
	tunti	200			WHO 2021
Rikkidioksidi SO ₂	vrk	40	3 kpl/vuosi		WHO 2021
	10 min	500			WHO 2021
Otsoni O ₃	6 kuukautta*	60			WHO 2021
	8 tuntia	100			WHO 2021
Hiilimonoksidi CO	vrk	4 (mg/m ³)	3 kpl/vuosi		WHO 2021
	tunti	30 (mg/m ³)	-		WHO 2021
<i>Lyijy Pb</i>	vuosi	0,5			WHO 2021
<i>Kadmium Cd</i>	vuosi	5 (ng/m ³)			WHO 2021

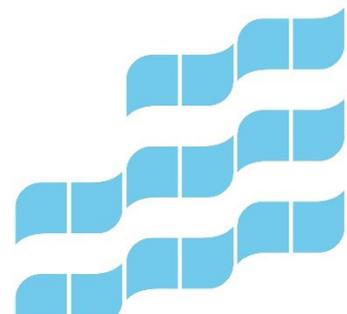
*Vuorokauden korkeimpien kahdeksan tunnin keskiarvojen keskiarvo 6 kuukauden ajalta. *Kursiivilla merkittyjen epäpuhtauksien pitoisuutta ei ole viime vuosina seurattu Tampereella.*

Taulukko 1.8 Voimassa olevat ilmanlaadun raja-arvot, Euroopan komission 2022 ehdottamat raja-arvot ja WHO:n vuonna 2021 antamat ohjearvot sekä Tampereella vuonna 2022 mitattujen pitoisuuksien vertailua niihin.

Yhdiste	Aikajakso		Voimassa olevat EU raja-arvot VNA 79/2017 µg/m ³	Sallitut ylitykset kpl	EC ehdottamat raja-arvot µg/m ³	Sallitut ylitykset	WHO 2021 ohjearvo	Sallitut ylitykset	Mitatut pitoisuudet Tampereella vuonna 2022 liikennympäristöissä verrattuna em. normeihin (O3 kaupunkitausta-asemalla)
							µg/m ³		
Pienhiukkaset PM2.5	vuosi	µg/m ³	25		10		5	-	WHO:n ohjearvo ylittyi niukasti (4-5 µg/m ³)
	vuorokausi	µg/m ³	-		25	18 kpl/vuosi	15	3 kpl/vuosi	WHO:n ohjearvo ylittyi 0-12 kertaa vuodessa
Hengitettävät hiukkaset PM10	vuosi	µg/m ³	40		20		15	-	WHO:n ohjearvokin alittui (9-13 µg/m ³)
	vrk	µg/m ³	50	35 kpl/vuosi	45	18 kpl/vuosi	45	3 kpl/vuosi	EU:n raja-arvoTASO ylittyi (3-13 kpl ylityksiä) ja WHO:n ohjearvo ylittyi
Typpidioksidi NO2	vuosi	µg/m ³	40		20		10		WHO:n ohjearvo ylittyi (11-15 µg/m ³)
	vrk	µg/m ³			50	18 kpl/vuosi	25	3 kpl/vuosi	WHO:n ohjearvo ylittyi 14-32 kertaa
	tunti	µg/m ³	200	18 kpl/vuosi	200	1 kpl/vuosi	200		Ei ylittynyt
Rikkidioksidi SO2	vuosi	µg/m ³			20				Ei seurata Tampereella, pitoisuus oli 2 µg/m ³ jo vuonna 2003
	vrk	µg/m ³	125	3 kpl/vuosi	50	18 kpl/vuosi	40	3 kpl/vuosi	
	1 h	µg/m ³	350	25 kpl/vuosi	350	1 kpl/vuosi			
	10 min	µg/m ³					500		
Otsoni O3	6 kuukautta*	µg/m ³					60		WHO:n ohjearvo ylittyi (80 µg/m ³)
	8 tuntia	µg/m ³					100		WHO:n ohjearvo ei ylittynyt
	1 tunti	µg/m ³	180						EU:n kynnyсарvo ei ylittynyt
Hiilimonoksidi CO	vrk	mg/m ³	10		4 mg/m ³	18 kpl/vuosi	4 (mg/m ³)	3 kpl/vuosi	Ei seurata Tampereella enää, pitoisuus oli alle 0,15 mg/m ³ jo vuonna 2006
	tunti	mg/m ³					30 (mg/m ³)	-	
	8h	mg/m ³			10 mg/m ³		10 (mg/m ³)		
Bentseeni	vuosi	ug/m ³			3,4				Ei seurata Tampereella, ei suuria päästölähteitä
Lyijy Pb	vuosi	µg/m ³	0,5		0,5		0,5		Ei seurata Tampereella, ei suuria päästölähteitä
Kadmium Cd	vuosi	ng/m ³			5 ng/m ³		5 (ng/m ³)		Ei seurata Tampereella, ei suuria päästölähteitä
Arseeni	vuosi	ng/m ³			6 ng/m ³				Ei seurata Tampereella, ei suuria päästölähteitä
Nikkeli	vuosi	ng/m ³			20 ng/m ³				Ei seurata Tampereella, ei suuria päästölähteitä
BaP bents(a)pyreeni	vuosi	ng/m ³			1 ng/m ³				Ehdotettu arviointikynnys 0,12 ng/m ³ ylittynyt

*Vuorokauden korkeimpien kahdeksan tunnin keskiarvojen keskiarvo 6 kuukauden ajalta

2. HENGITETTÄVÄT HIUKKASET JA KARKEAT HIUKKASET

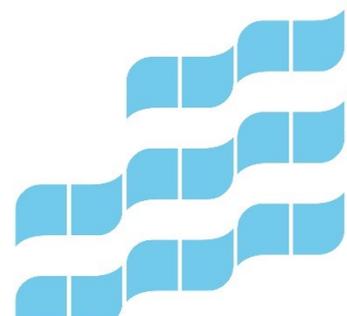
Hengitettävät hiukkaset (PM₁₀) ovat aerodynaamiselta halkaisijaltaan alle 0,01 mm:n kokoisia hiukkasia. Hengitettävien hiukkasten pitoisuudelle valtioneuvoston asetuksella (97/2017) annettu **vuosiraja-arvo** on 40 µg/m³ ja pitoisuuden **vuorokausiraja-arvon numeroarvo** on 50 µg/m³ (joka saa ylittyä 35 kertaa kalenterivuoden aikana kullakin mittausasemalla).

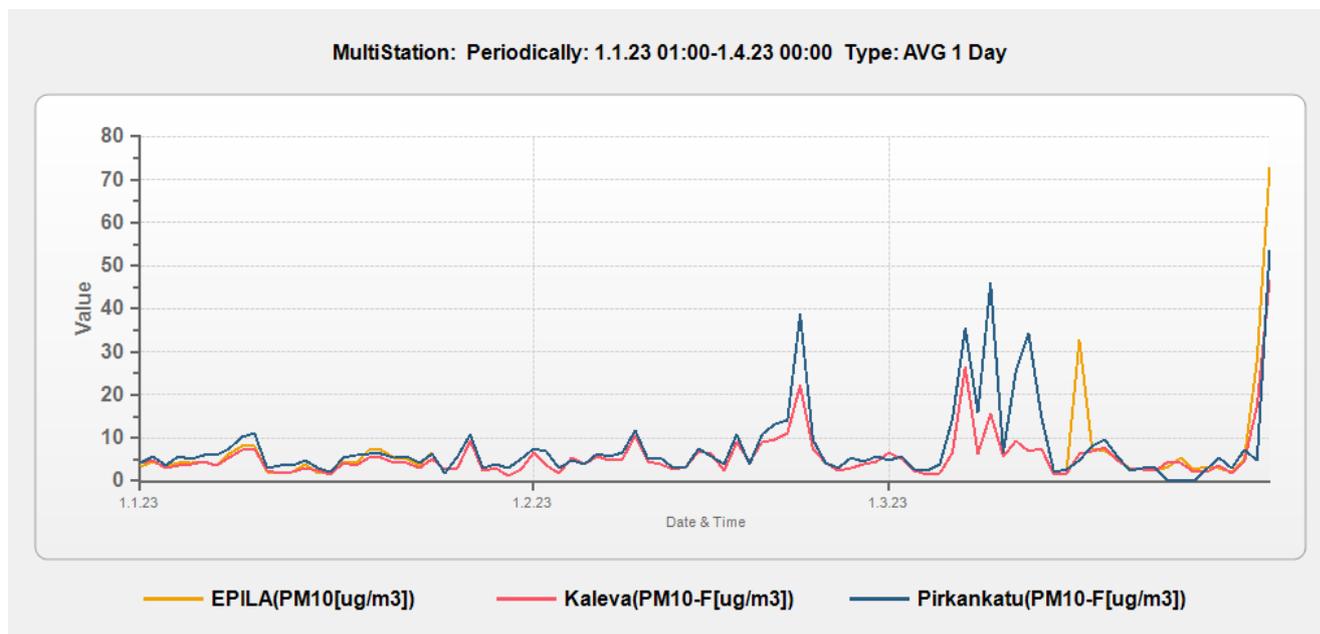
Hengitettävien hiukkasten pitoisuuden valtioneuvoston päätöksellä 480/1996 annettu **vuorokausiohje**arvo on 70 µg/m³ (kunkin kuukauden toiseksi suurimmalle vrk-keskiarvolle). WHO:n vuonna 2021 antama **ohje**arvo hengitettävien hiukkasten pitoisuuden vuosikeskiarvolle on 15 µg/m³ (ja vuorokausikeskiarvolle 45 µg/m³).

Hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) pitoisuuden kuukausikeskiarvo vaihteli eri mittausasemilla välillä 4 - 11 µg/m³, toiseksi suurin vuorokausikeskiarvo välillä 7 - 46 µg/m³ ja suurin tuntikeskiarvo välillä 27 - 225 µg/m³. Korkeat hengitettävien hiukkasten pitoisuudet johtuivat katupölystä.

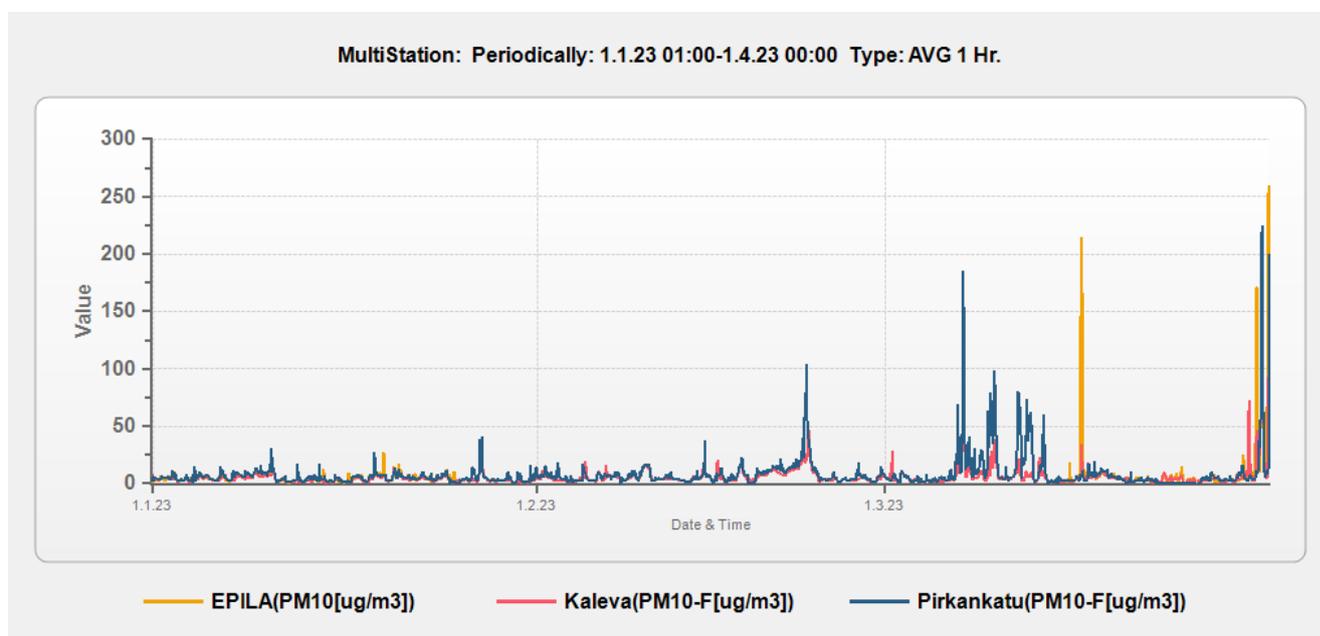
Hengitettävien hiukkasten pitoisuudelle annettu vuorokausiraja-arvon numeroarvo (50 µg/m³ vuorokausikeskiarvona) ylittyi maaliskuun lopussa kerran sekä Epilässä että Pirkankadulla. Hengitettävien hiukkasten ohjearvo eli kuukauden toiseksi suurin vuorokausikeskiarvo (70 µg/m³) ei ylittynyt.

Hengitettävien hiukkasten raja-arvon numeroarvon ylitykset koko vuoden ajalta on esitetty liitetaulukoissa raportin lopussa.

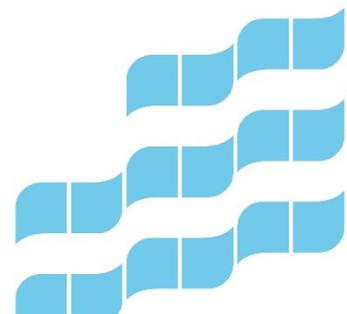

Kuva 2.1 Hengitettävien hiukkasten pitoisuuden vuorokausikeskiarvot mittausjakson aikana Epilässä, Kalevassa ja Pirkankadulla.

Kuva 2.3 Hengitettävien hiukkasten pitoisuuden tuntikeskiarvot Epilässä, Kalevassa ja Pirkankadulla mittausjakson aikana.

Karkeilla hiukkasilla tarkoitetaan hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten erotusta, eli halkaisijaltaan kokoluokkaa 0,01 – 0,0025 mm olevia hiukkasia. Tälle kokoluokalle ei ole annettu ohje- eikä raja-arvoa. Karkeiden hiukkasten osuutta mitataan Epilässä ja pitoisuus on laskettavissa myös Fidaksen tuloksista.

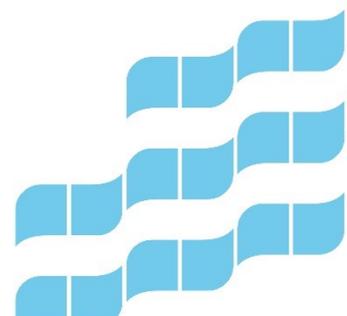
Karkeiden hiukkasten (PM_{2.5-10}) pitoisuuden kuukausikeskiarvot vaihtelivat eri mittausasemilla välillä 1 – 7 µg/m³.

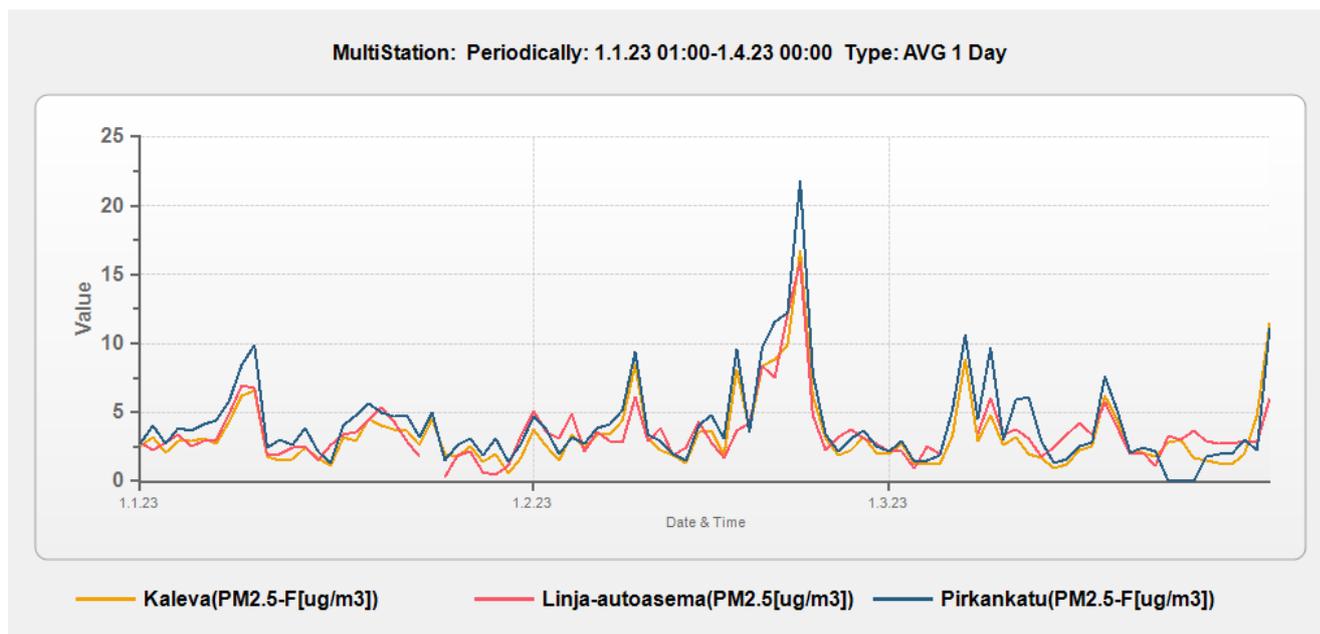
3. PIENHIUKKASET

Pienhiukkasten pitoisuuden vuosikeskiarvolle annettu **raja-arvo** on 25 µg/m³. WHO:n (2021) antama **ohjearvo** pienhiukkasten pitoisuuden vuosikeskiarvolle on 5 µg/m³ ja pitoisuuden vuorokausikeskiarvolle 15 µg/m³.

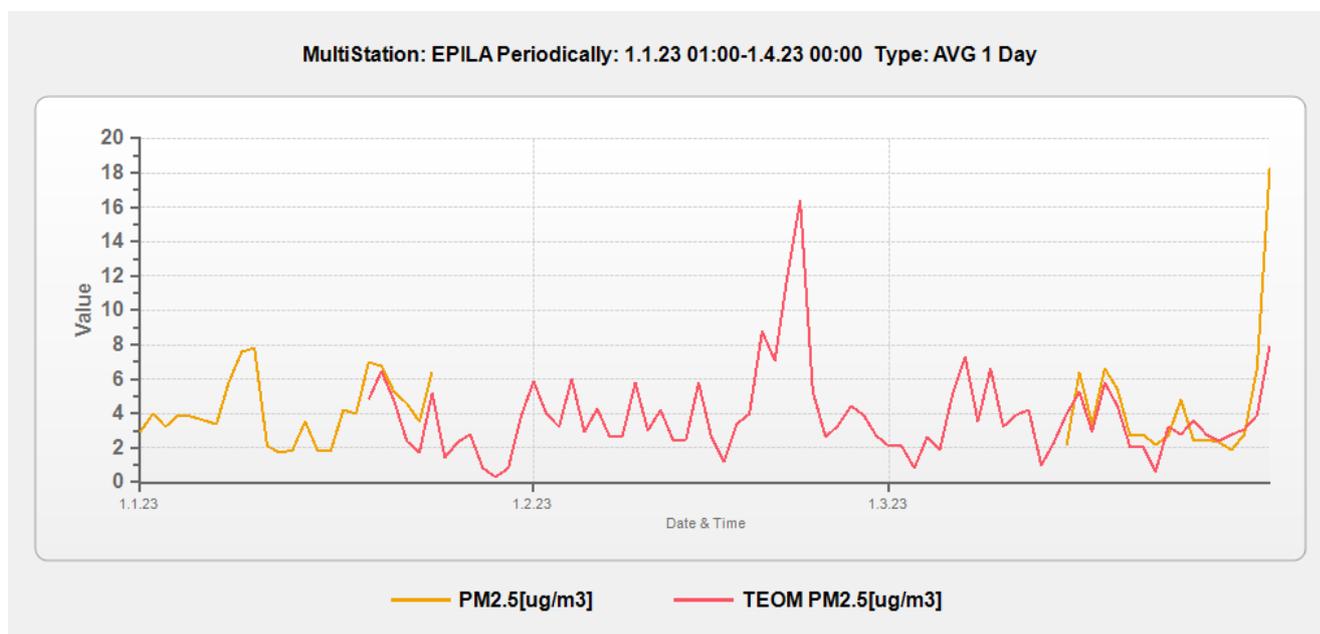
Pienhiukkasten (PM_{2.5}) pitoisuuden kuukausikeskiarvot olivat mittausjakson aikana eri mittausasemilla 2,9 - 5,4 µg/m³. Suurimmat kuukausikohtaiset vuorokausikeskiarvot olivat välillä 6 - 22 µg/m³ ja tuntikeskiarvot välillä 9 - 38 µg/m³.

WHO:n vuorokausiohjearvotaso 15 µg/m³ (kolme ylitystä vuodessa sallitaan) ylittyi kaikilla asemilla 22.2.2023. WHO:n ohjearvotason ylitykset koko vuoden ajalta on esitetty liitetaulukoissa.

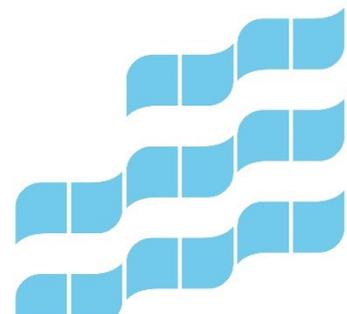

Kuva 3.1 Pienhiukkasten pitoisuuden vuorokausikeskiarvot mittausjakson aikana Kalevassa, Linja-autoasemalla (Teom) ja Pirkankadulla.

Kuva 3.2 Pienhiukkasten pitoisuuden vuorokausikeskiarvot mittausjakson aikana Epilässä, Teom ja Grimm rinnakkaismittaus. Grimm-laite oli huollossa 25.1. – 14.3.2023.

4. HIUKKASTEN KEUHKODEPOSOITUVA PINTA-ALA JA LUKUMÄÄRÄ

Hiukkasten lukumäärä- ja pinta-alapitoisuuksia seurataan, koska esimerkiksi liikenteen aiheuttamissa päästöissä hiukkasten lukumäärä on suuri, mutta niiden osuus massasta on vähäinen. Hengitettäessä hiukkaspitoista ilmaa osa hiukkasista jää keuhkoihin - esimerkiksi diffuusion takia tai painovoiman myötä. Tästä johtuen on alettu seurata hiukkasten keuhkocodepositoivaa pinta-alaa (lung-deposited surface area, LDSA). Oletuksena on, että vaikuttaakseen terveyteen hiukkasen on päädyttävä ihmisen hengitysteihin ja vuorovaikutus hiukkasen ja kudoksen välillä tapahtuu pinnan kautta. Lisäksi hiukkaset toimivat kondensaatioalustana kaasuille, jotka voivat olla terveydelle haitallisia. Tampereella mitataan hiukkasten LDSA- ja lukumääräpitoisuuksia kahdella Pegasor Oy:n AQ Urban -sensorilla. Menetelmä perustuu hiukkasten sähköiseen varautumiseen. Laite mittaa hiukkasten aktiivista pinta-alaa ja viitteellisesti lukumääräpitoisuutta noin 10-400 nm kokoluokassa.

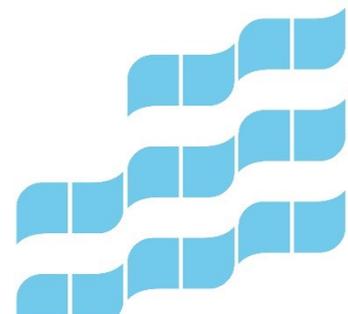
LDSA-pitoisuuksille ja hiukkasten lukumääräpitoisuudelle ei ole annettu sitovia ohjearvoja eikä raja-arvoja, eikä niiden mittaamiselle ole nimetty referenssimenetelmää. WHO (2021) esitti kuitenkin raportissaan **kannanottoja** hyviin käytäntöihin mm. BC:n ja UFP:n seurannan osalta. Taulukossa 4.1 poimintoja asiaan liittyen.

KEUHKODEPOSOITUVA PINTA-ALA

Sensorimittausten mukaan hiukkasten LDSA -pitoisuuden kuukausikeskiarvo oli mittausjakson aikana **Pirkankadulla** 7 - 8 $\mu\text{m}^2/\text{cm}^3$, suurin vuorokausikeskiarvo 13 - 24 $\mu\text{m}^2/\text{cm}^3$ ja suurin tuntikeskiarvo 42 - 93 $\mu\text{m}^2/\text{cm}^3$. Hiukkasten LDSA-pitoisuuden kuukausikeskiarvo vaihteli mittausjakson aikana **Epilässä** välillä 7 - 10 $\mu\text{m}^2/\text{cm}^3$, suurin vuorokausikeskiarvo välillä 20 - 33 $\mu\text{m}^2/\text{cm}^3$ ja suurin tuntikeskiarvo välillä 45 - 61 $\mu\text{m}^2/\text{cm}^3$.

LUKUMÄÄRÄPITOISUUS

Suuntaa-antavien sensorimittausten mukaan hiukkasten lukumääräpitoisuuden kuukausikeskiarvo oli **Pirkankadulla** 4600 - 6600 kpl/cm³, suurin vuorokausikeskiarvo 10000 - 24000 kpl/cm³ ja suurin tuntikeskiarvo 37000 - 101000 kpl/cm³. Hiukkasten lukumääräpitoisuuden kuukausikeskiarvo vaihteli **Epilässä** mittausjakson aikana välillä 4600 - 7000 kpl/cm³, suurin vuorokausikeskiarvo välillä 15000 - 27000 kpl/cm³ ja suurin tuntikeskiarvo välillä 44000 - 84000 kpl/cm³.

AQ Urban -sensorimittausten voitaneen katsoa täyttävän WHO:n 2021 ohjearvoportissaan esittämät hyvien käytäntöjen vaatimukset UFP- (ultrapienten hiukkasten) mittausten osalta (taulukko 4.1).

Taulukon 4.1 kohdassa 3 esitetyn WHO:n kannanoton mukaisesti arvoihin verrattessa voidaan todeta, että hiukkasten lukumääräpitoisuus (PNC) ei pääsääntöisesti alittanut tasoa **1000 kpl/cm³ vuorokausikeskiarvona** 90 vuorokauden pituisen mittausjakson aikana kummallakaan asemalla.

Hiukkasten lukumääräpitoisuudet ylittivät mittausjakson aikana korkean lukumääräpitoisuuden tason (**yli 10000 kpl/cm³ vuorokausikeskiarvona**) Epilässä 12 päivänä ja Pirkankadulla 9 päivänä.

Korkea lukumääräpitoisuus -taso (**yli 20000 kpl/cm³ tuntikeskiarvona**) ylittyi mittausjakson aikana Epilässä 94 kertaa ja Pirkankadulla 50 kertaa.

Taulukko 4.1. WHO:n (2021) kannanotot hyviin käytäntöihin koskien UFP:n ja BC:n seuranta Niemen (2022) mukaisesti.

BC/EC (musta hiili/alkuainehiili)

1 Tee systemaattisia BC/EC-mittauksia. Nämä mittaukset eivät kuitenkaan saa korvata tai vähentää niiden säänneltyjen ilmansaasteiden mittauksia, joille on jo olemassa ohjearvot.

2 Tee päästöinventaareja, altistumisarvioita ja lähdeanalyyskejä.

3 Toteuta toimenpiteitä BC/EC-päästöjen vähentämiseen ja sääntelyyn, sekä kehitä normeja tai tavoitteita ulkoilman BC/EC -pitoisuuksille.

UFP (ultrapienet hiukkaset)

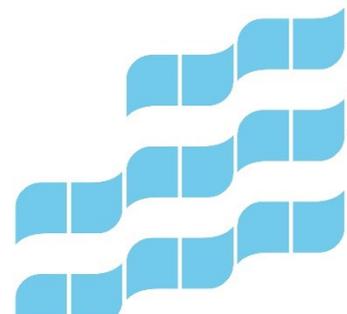
1 Mittaa ulkoilman ultrapienten hiukkasten lukumääräpitoisuutta (PNC) niin, että mitattavan hiukkaskoon alarajana ≤ 10 nm ja koon ylärajalle ei rajoituksia.

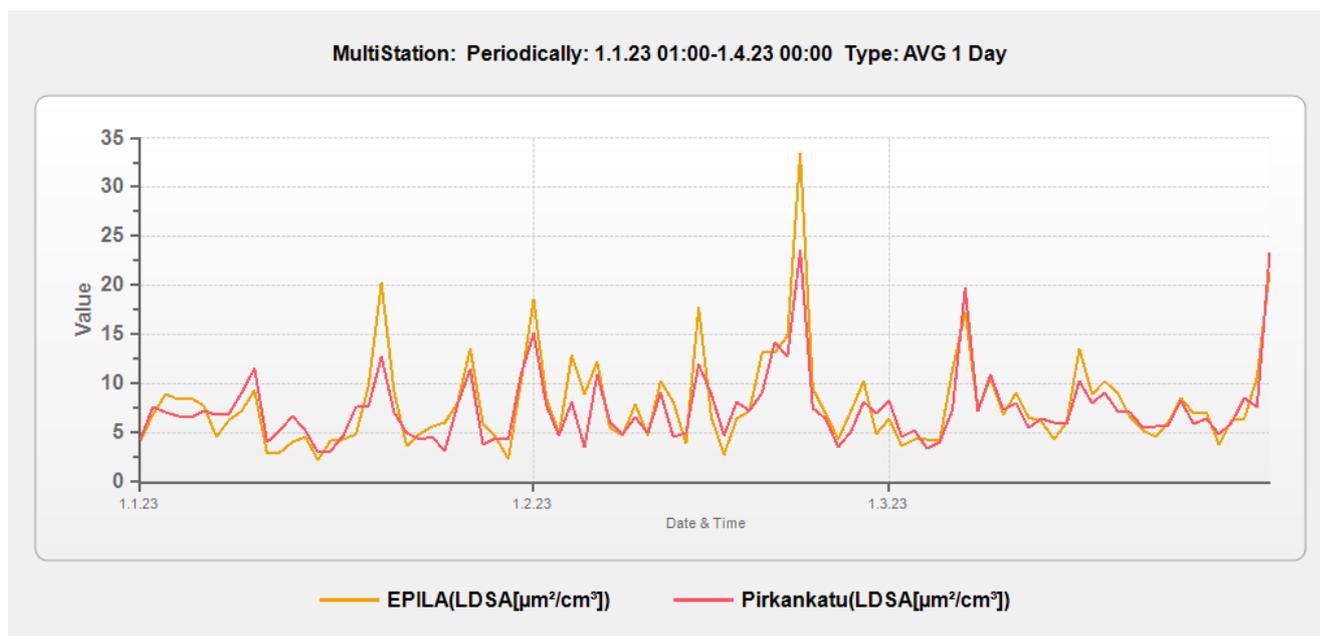
2 Laajenna ilmanlaadun seurannan strategiaa integroimalla mukaan ultrapienten hiukkasten seuranta. Sisällytä myös reaaliaikaisia hiukkasten kokojakauman mittauksia valituille mittausasemille, joissa mitataan samanaikaisesti muita ilmansaasteita ja hiukkasten ominaisuuksia.

3 Erottele matalat ja korkeat PNC-pitoisuudet päätöksenteon tueksi, jotta saadaan priorisoitua ultrapienten hiukkasten päästöjen hallintaa.

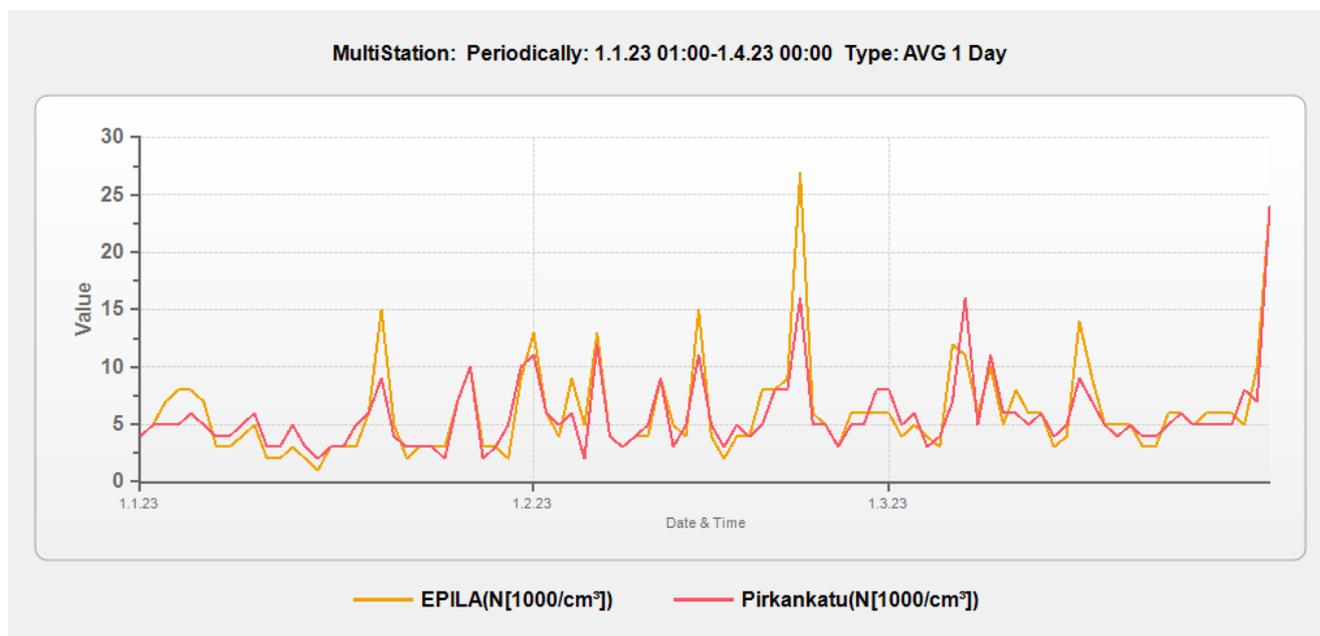
matala 24 h keskiarvo <1000 kpl/cm³
 korkea 24 h keskiarvo $>10\ 000$ kpl/cm³
 korkea 1 h keskiarvo $>20\ 000$ kpl/cm³

4 Hyödynnä uusimpia tieteellisiä ja teknologisia menetelmiä ultrapienen hiukkasten altistusarvioiden kehittämisessä, jotta altistusarvioita voidaan hyödyntää entistä paremmin epidemiologisissa tutkimuksissa ja ultrapienten hiukkasten hallinnassa.

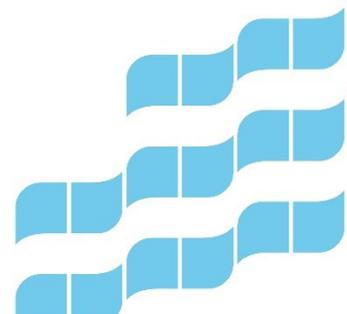

Kuva 4.2 Hiukkasten keuhkocodepositoivan pinta-alan (LDSA) vuorokausikeskiarvoja ($\mu\text{m}^2/\text{cm}^3$) Epilän ja Pirkankadun mittausasemilta.

Kuva 4.4 Hiukkasten lukumääräpitoisuuden vuorokausikeskiarvoja (1000 kpl/m³) Epilän ja Pirkankadun mittausasemilta.

5. TYPEN OKSIDIT (NO_x)

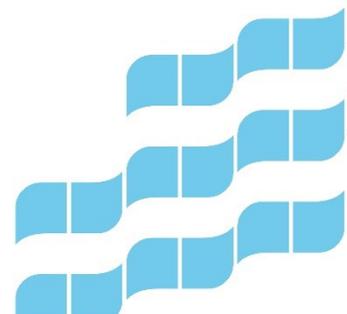
Typenoksideilla (NO_x) tarkoitetaan typpimonoksidia (NO) ja typpidioksidia (NO₂). Suurin osa ulkoilman typenoksidien pitoisuuksista aiheutuu liikenteen päästöistä. Eniten terveyshaittoja aiheuttava typen oksideista on typpidioksidi (NO₂), joka tunkeutuu syväälle hengitysteihin. Se lisää hengityselinoireita erityisesti lapsilla ja astmaatikoilla. Typpidioksidi voi lisätä hengitysteiden herkkyyttä muille ärsykkeille, kuten kylmälle ilmalle ja siitepölyille.

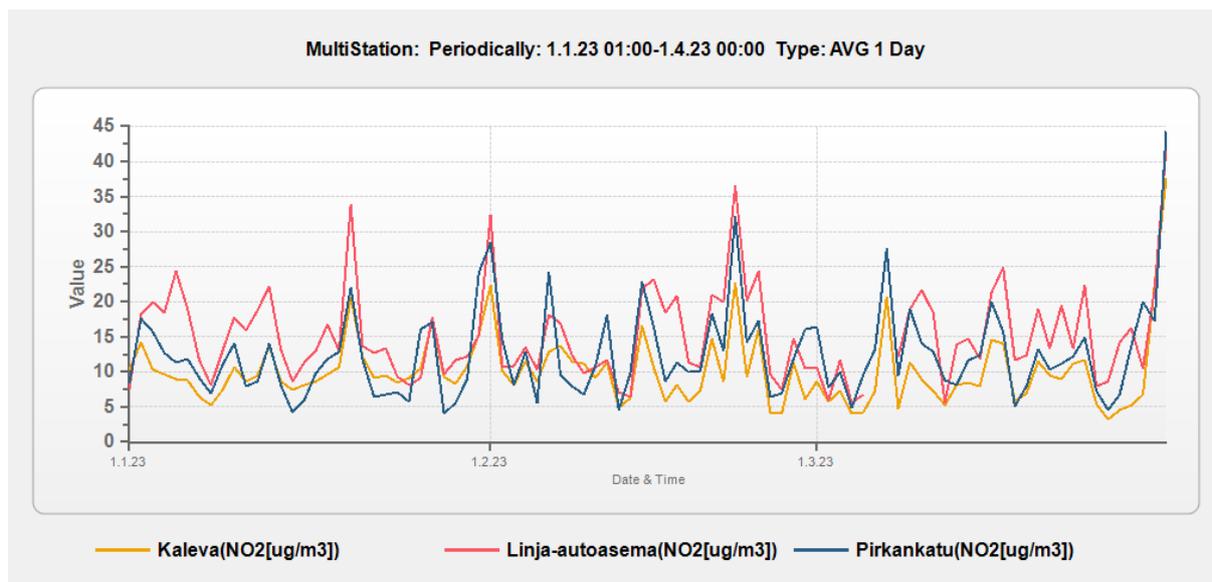
Valtioneuvoston asetuksella typpidioksidin tuntipitoisuudelle annettu **raja-arvo** 200 µg/m³ saa ylittyä 18 kertaa kalenterivuodessa. Typpidioksidin pitoisuuden vuosikeskiarvolle annettu **vuosiraja-arvo** on 40 µg/m³. Typpidioksidin kuukausikohtaisen pitoisuuden toiseksi suurin vuorokausikeskiarvo ja 99 % tuntiarvo ovat tunnuslukuja, joita verrataan kansallisiin ohjearvoihin (valtioneuvoston päätös 480/1996). Kuukausikeskiarvolle ei ole annettu ohjearvoa. WHO:n antama **uusi ohjearvo** typpidioksidin pitoisuuden vuosikeskiarvolle on 10 µg/m³ (aiempi oli 40 µg/m³) ja vuorokausikeskiarvolle 25 µg/m³. WHO:n tuntikeskiarvolle antama ohjearvo 200 µg/m³ jäi sellaisenaan voimaan. Vuosiohjearvo tiukentui siis huomattavasti.

Typpidioksidipitoisuuden kuukausikeskiarvot eri mittausasemilla vaihtelivat mittausjakson aikana välillä 10 - 15 µg/m³. Pitoisuuksien toiseksi suurimmat vuorokausikeskiarvot eri mittausasemilla olivat 25 - 46 % kansallisesta ohjearvosta (70 µg/m³). Tuntipitoisuudet olivat 19 - 48 % ohjearvosta (150 µg/m³).

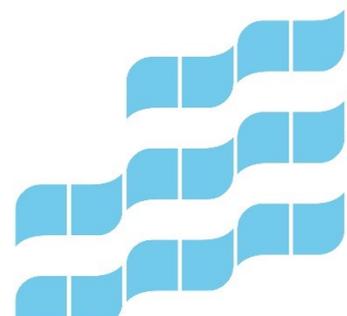
Valtioneuvoston asetuksessa sallitaan typpidioksidipitoisuudelle kalenterivuoden aikana 18 kpl tuntiraja-arvotason ylityksiä. Mittausjakson suurin tuntipitoisuus (80 µg/m³) havaittiin sekä Linja-autoasemalla että Pirkankadulla maaliskuussa, joten tuntiraja-arvo (200 µg/m³) ei ylittynyt.

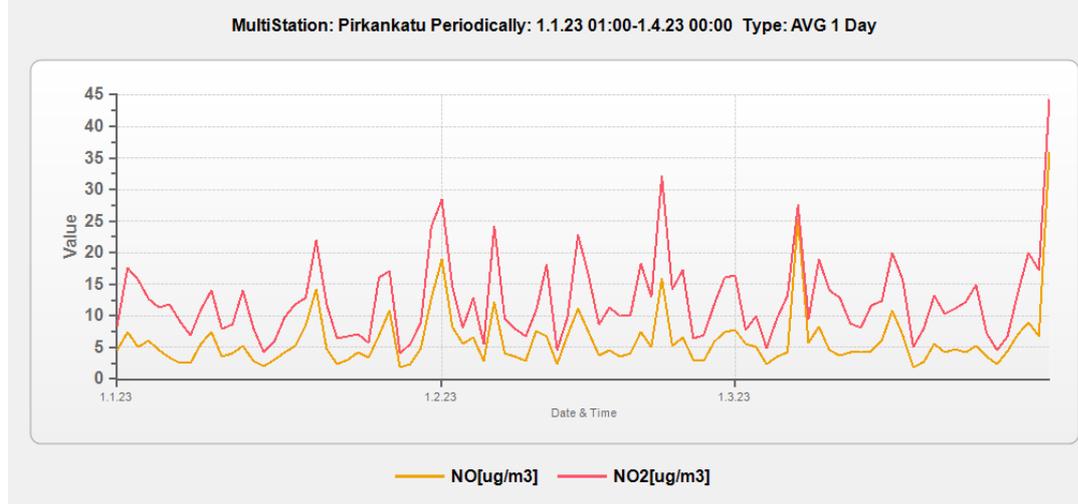
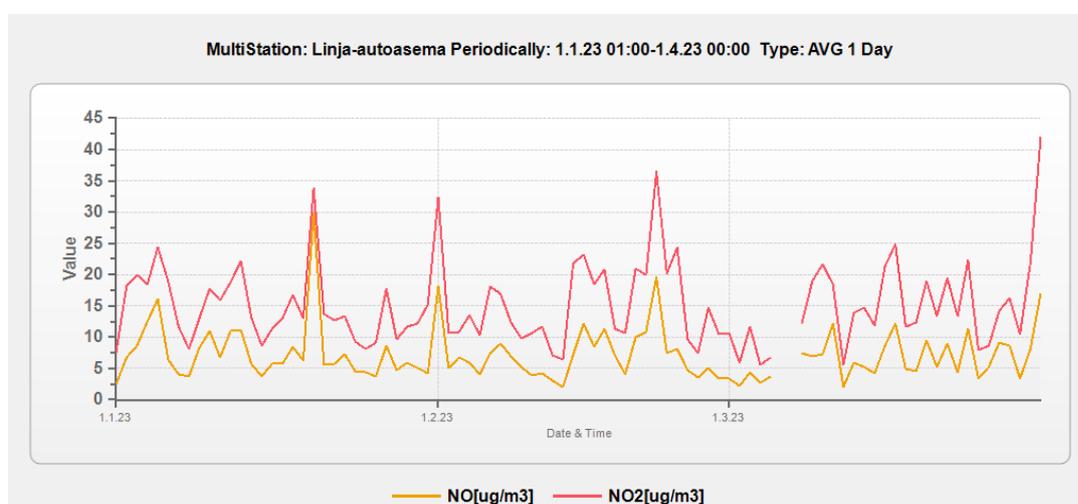
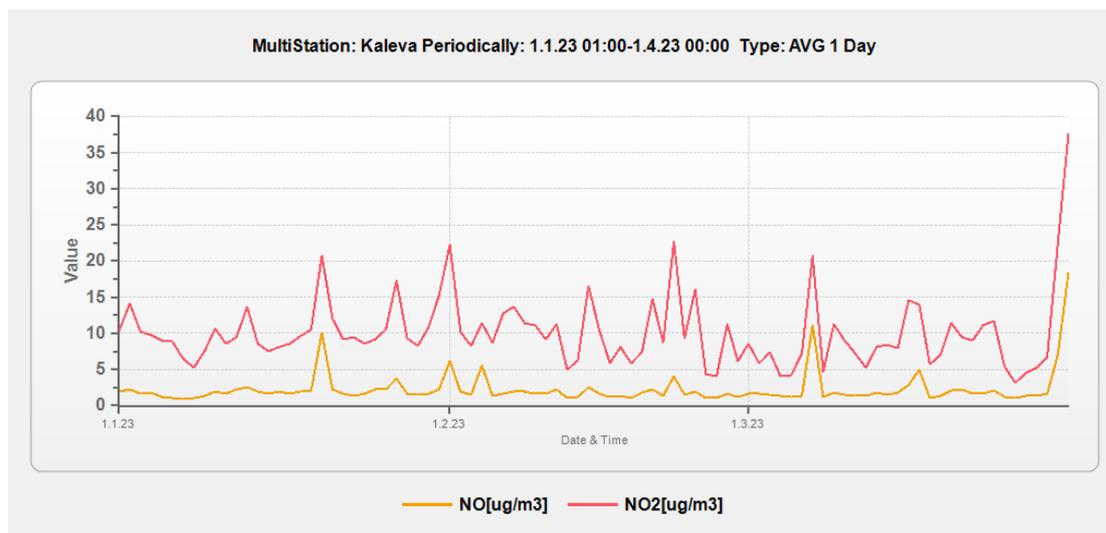
WHO:n typpidioksidin pitoisuudelle antama vuorokausiohjearvon numeroarvo 25 µg/m³ (3 kpl ylityksiä vuodessa sallitaan) ylittyi mittausjakson aikana Kalevassa 1 kertaa, Linja-autoasemalla 4 kertaa ja Pirkankadulla 4 kertaa.

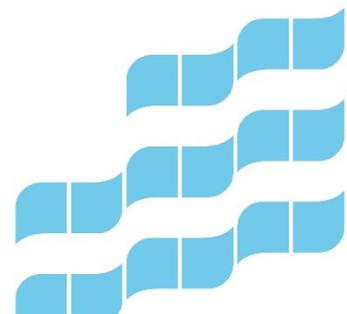

Kuva 5.1 Typpidioksidin pitoisuuden vuorokausikeskiarvot eri mittausasemilla mittausjakson aikana.

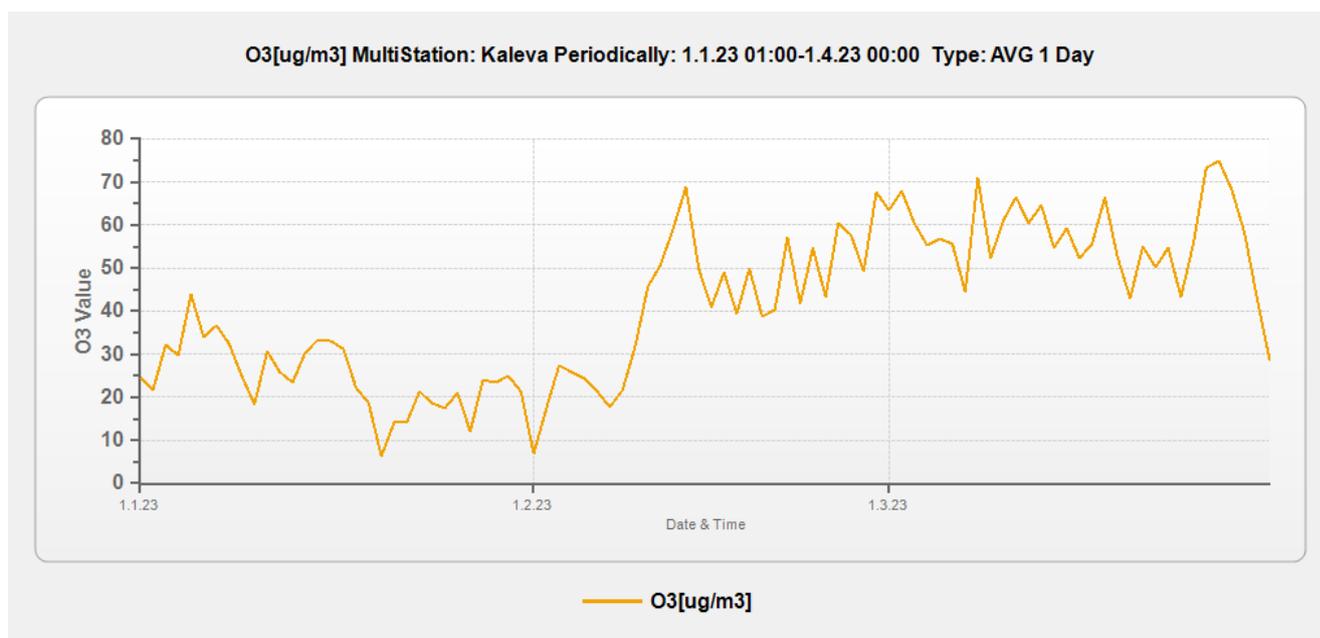
Kuva 5.2 Typen oksidien (NO ja NO₂) pitoisuuden vuorokausikeskiarvot Kalevan, Linja-autoaseman ja Pirkankadun mittausasemilla mittausjakson aikana.

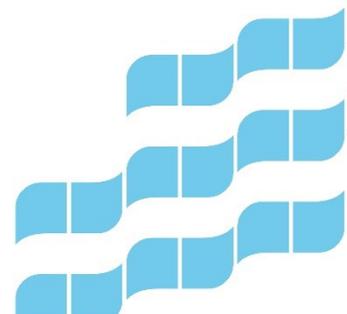
6. OTSONI (O₃)

Valtioneuvoston asetuksen (79/2017) mukaan terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi ja kasvillisuuden suojelemiseksi otsonin tavoitearvot on esitetty johdannossa. Otsonin tiedotuskynnys on 180 µg/m³ ja varoituskynnys 240 µg/m³ tuntikeskiarvona. WHO:n antama **ohjearvo** otsonin päivittäisen pitoisuuden 8h maksimikeskiarvolle on 100 µg/m³. Pitkän ajan tavoitetaso on 120 µg/m³ (8h arvona) kalenterivuoden aikana. Kasvillisuuden suojelemiseksi on annettu AOT40-arvo, joka lasketaan 1.5.–31.7. välisen ajan tuntiarvoista.

Otsonipitoisuuden suurimmat kuukausikohtaiset kahdeksan tunnin liukuvat keskiarvot olivat mittausjakson aikana Kalevassa 49 – 78 µg/m³ ja suurimmat tuntikeskiarvot 69 - 80 µg/m³. Terveyshaittojen ehkäisemiseksi annettu pitkän ajan **tavoitearvo** 120 µg/m³ (8h arvona) ei ylittynyt. WHO:n (2021) ohjearvokaan - 100 µg/m³ (8h liukuvana keskiarvona) - ei ylittynyt.

Kuva 6.1 Otsonipitoisuuden vrk-keskiarvot Kalevan mittausasemalla. Näytelinjassa oli vuotta alkuvuodesta.

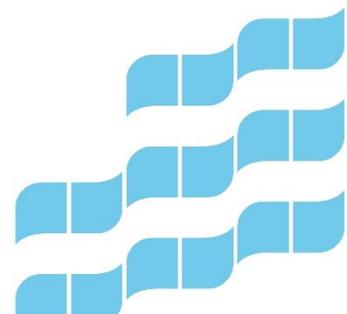
7. SÄÄOLOSUHTEET

Sääolosuhteita seurataan Pirkankadun varrella ja Keskustorin lounaiskulmassa, Kauppa-Hämeen kiinteistön katolla.

Ilmatieteen laitoksen ilmastotilastoista poimittujen tietojen mukaan Tampereen Härmälässä satoi tammikuussa 51,3 mm (136% vuosien 2010 - 2019 keskiarvosta), helmikuussa 21 mm (75 %) ja maaliskuussa 69,9 mm (257 % keskiarvosta).

Taulukko 7.1 Päivittäisiä vesisademääriä (mm) Tampereen Härmälässä mittausjaksolla päivittäin klo 00-00. Aikavyöhyke UTC.

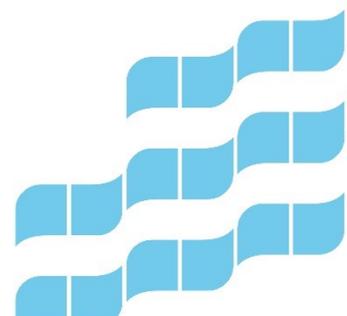
	tammikuu	helmikuu	maaliskuu
1		0,3	
2	5,4		0,1
3	2,4		5,5
4			
5		0,1	
6			
7		0,1	0,3
8	5,6		
9	4,5	4,1	
10	4,9	0,1	
11	2,3		
12	1,4		
13	4,6		6,3
14	2,7		5,9
15	5,3	0,6	0,4
16	2	0,5	
17	3,7	2,3	0,1
18	0,7	7,8	3,3
19	0,2	1,3	
20			6,8
21			0,2
22		0,5	9,2
23	1,4	1,9	0,1
24		1,4	17,7
25	0,3		0,5
26			0,2
27			12,9
28	0,9		0,4
29	1,8		
30	1,2		
31			
	51,3	21	69,9

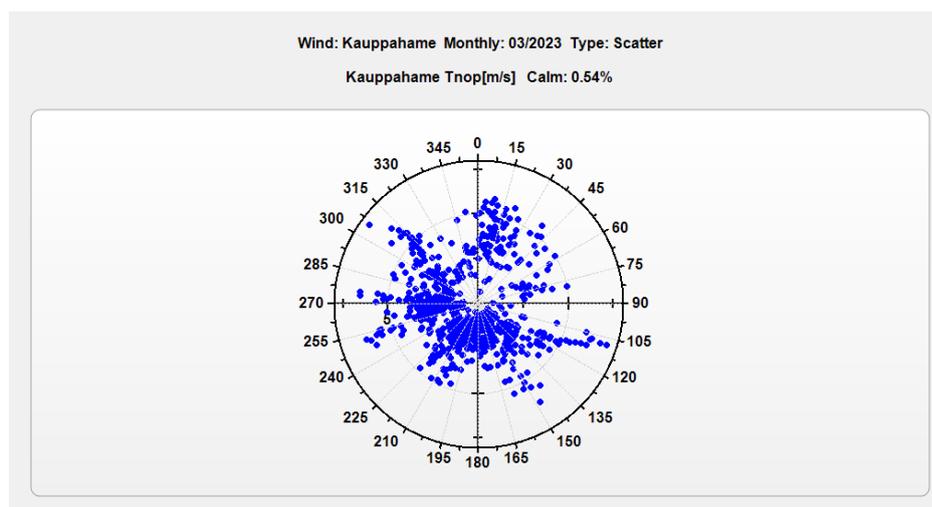
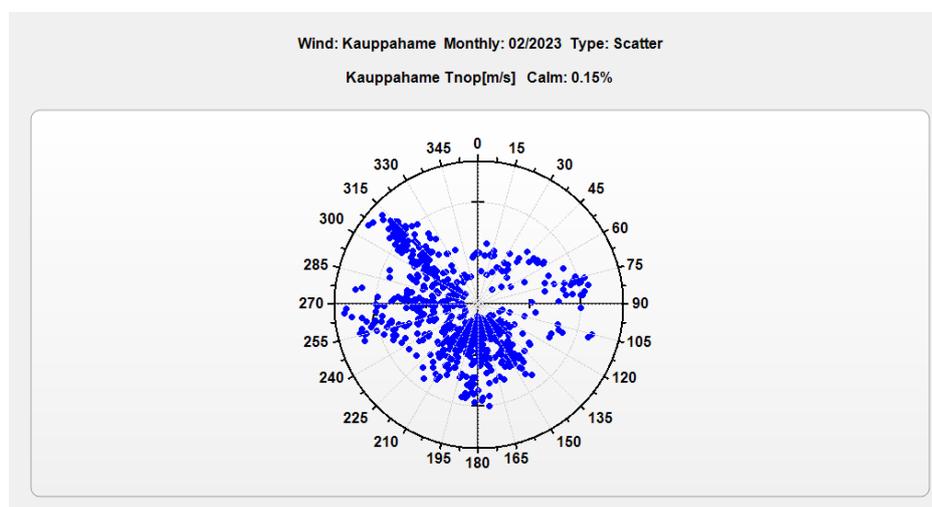
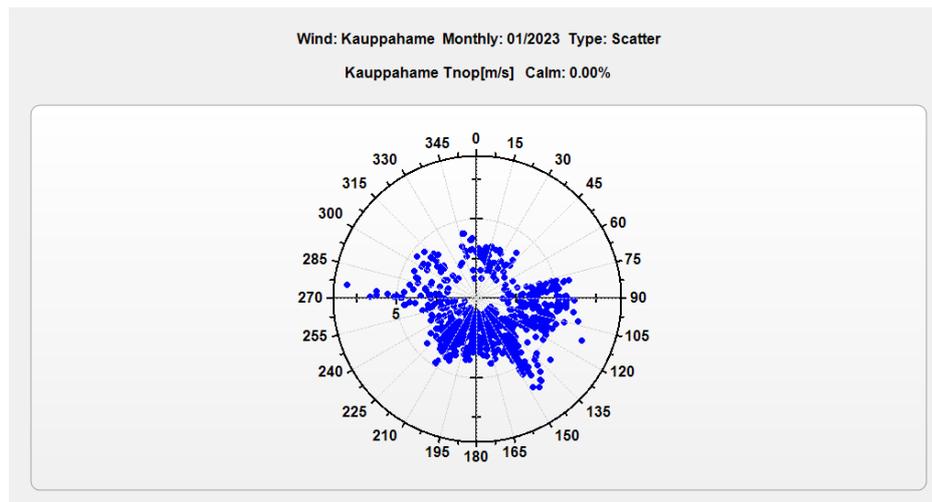

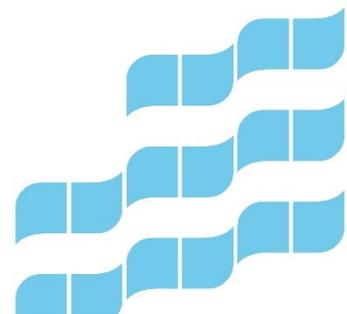
Taulukko 7.2 Sadesummat (mm/kk) Härmälässä vuosina 2010-2019.<https://ilmatieteenlaitos.fi/havaintojen-lataus/#/>

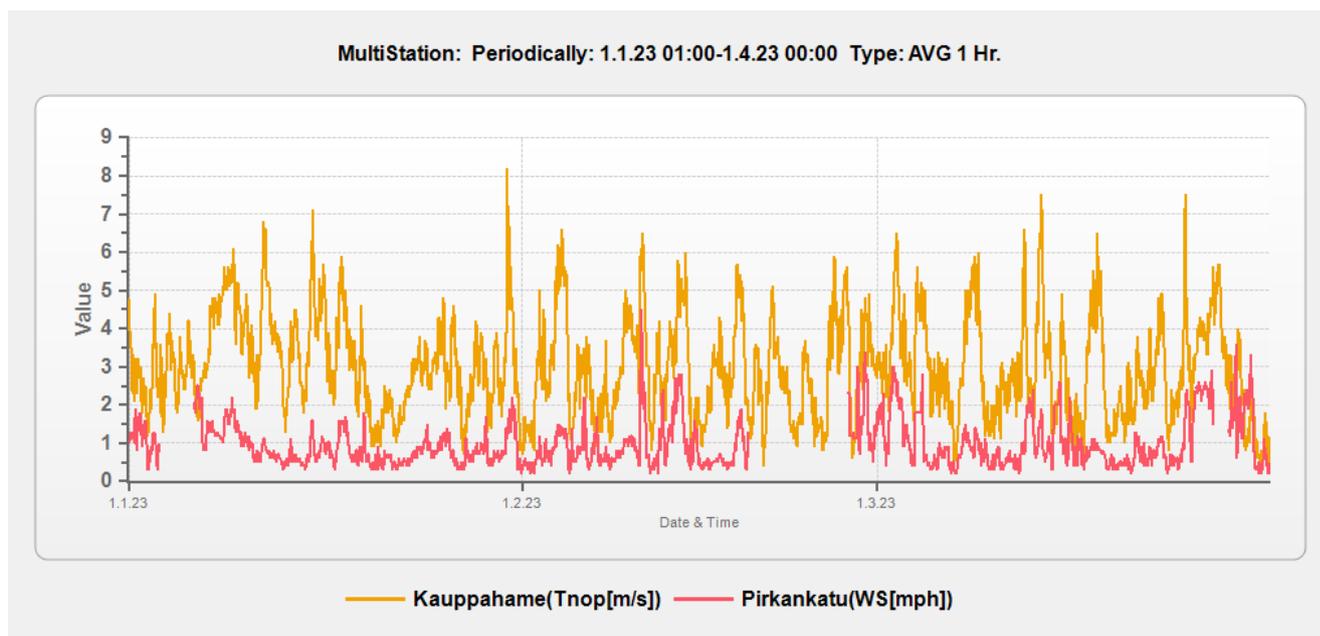
Härmälä sadesumma mm											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	ka
kk											
i	9,5	59,7	42	29,2	27,2	63,1	34,8	13,4	50,4	47,8	37,7
ii	35,4	16	33,8	19,8	18,4	18,5	57,8	20,6	20,1	38,3	27,9
iii	41,6	19,3	46,7	8,6	23,5	33,5	12,1	28,8	30,1	28	27,2
iv	34,1	19,3	59,7	41,4	10	30,1	64,9	44,3	36	9,8	35,0
v	51,9	38,6	47,6	12,1	44,1	37,6	27,5	12	21,7	57,8	35,1
vi	57,6	45,6	63,9	64,2	83,6	71,5	72,3	137,4	54,9	35	68,6
vii	39,1	57,4	121,6	100,8	40,5	114,3	76,1	55,8	61,3	52,9	72,0
viii	76,9	43,1	30,5	93,4	109,8	14,2	67	72,7	53,7	44,6	60,6
ix	105,6	92,7	90	14	36,8	55,6	34,9	62,4	72	48,4	61,2
x	26,9	44,5	107,9	76,2	43	13,5	8	115,2	32,7	68,6	53,7
xi	59,4	35,3	42,8	67,1	38,5	60,2	58,8	44	12,6	100,9	52,0
xii	28,1	101	47,9	55,4	50,4	69,4	21,8	74,5	23,1	70,8	54,2
	566,1	572,5	734,4	582,2	525,8	581,5	536	681,1	468,6	602,9	585,1

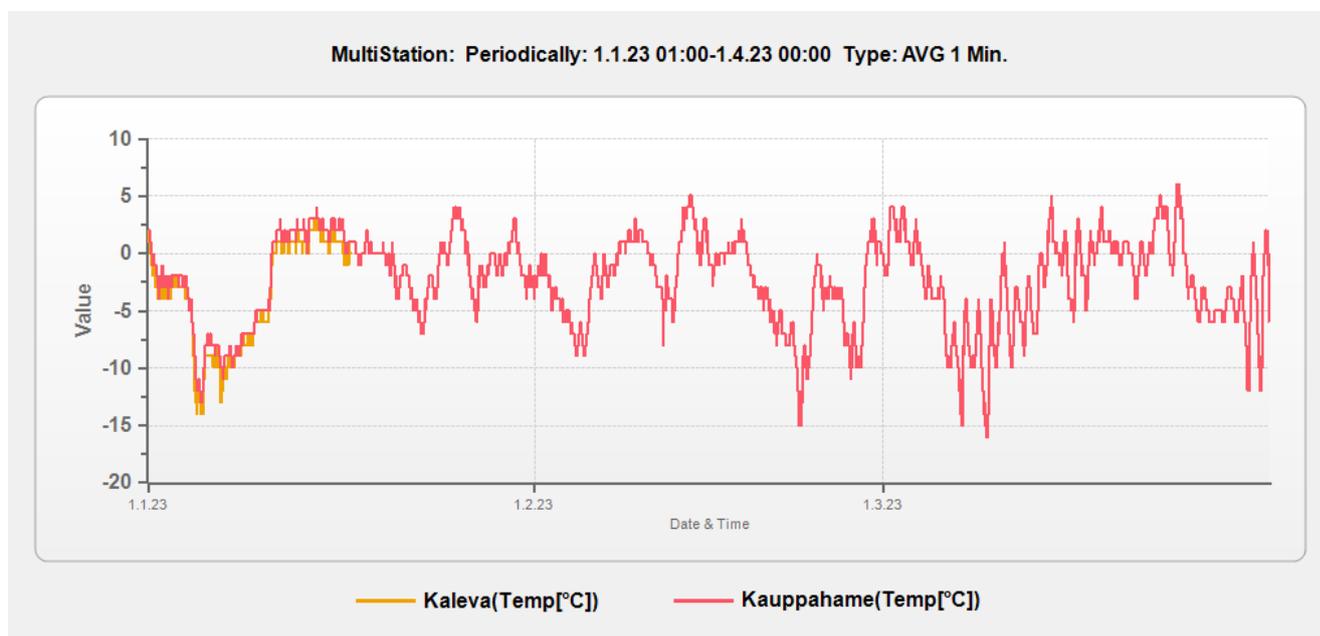

Kuva 7.2 Tuulen nopeus suunnittain 1h keskiarvoina Kauppa-Hämeen sääasemalta.

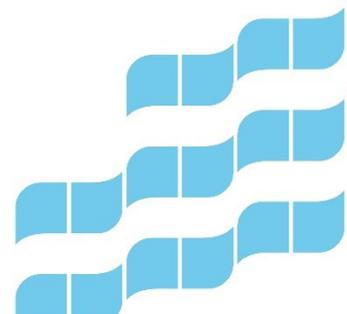

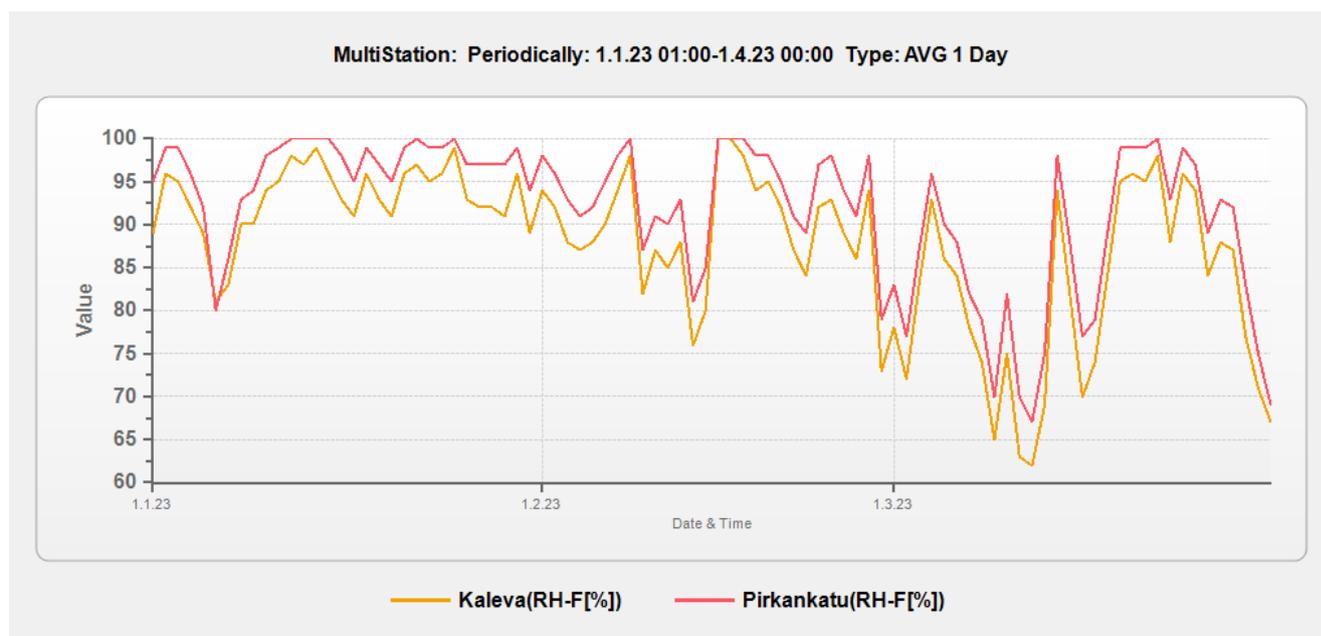

Kuva 7.3 Tuulen nopeuden tuntikeskiarvot Kauppa-Hämeen ja Pirkankadun sääasemilta.

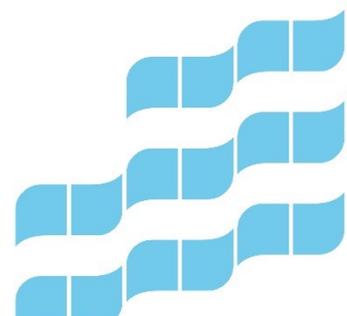

Kuva 7.3 Lämpötilan tuntikeskiarvot Kauppa-Hämeen ja Kalevan sääasemilta.

Kuva 7.4 Suhteellisen kosteuden vrk-keskiarvoja Kalevasta ja Pirkankadulta. WS 300 UMB.

8. ILMANLAATUINDEKSI

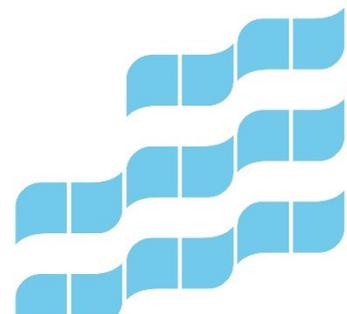
Kansallisen käytännön mukaisesti mittaustulosten perusteella lasketaan tunneittain indeksi, jolla voidaan kuvata ilmanlaatua. Indeksia laskettaessa mitattuja ilman epäpuhtauspitoisuuksia verrataan ensisijaisesti valtioneuvoston asetuksen (79/2017) mukaisiin pitoisuustasoihin. Mittausaseman laitevalikoimasta riippuen rikkidioksidin, typpidioksidin, hiilimonoksidin, otsonin, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten mittaustuloksia (ns. ali-indeksejä) verrataan joka tunti pienin tarkennuksin asetuksen mukaisiin pitoisuustasoihin ja korkein tulos valitaan ilmanlaatuindeksiksi.

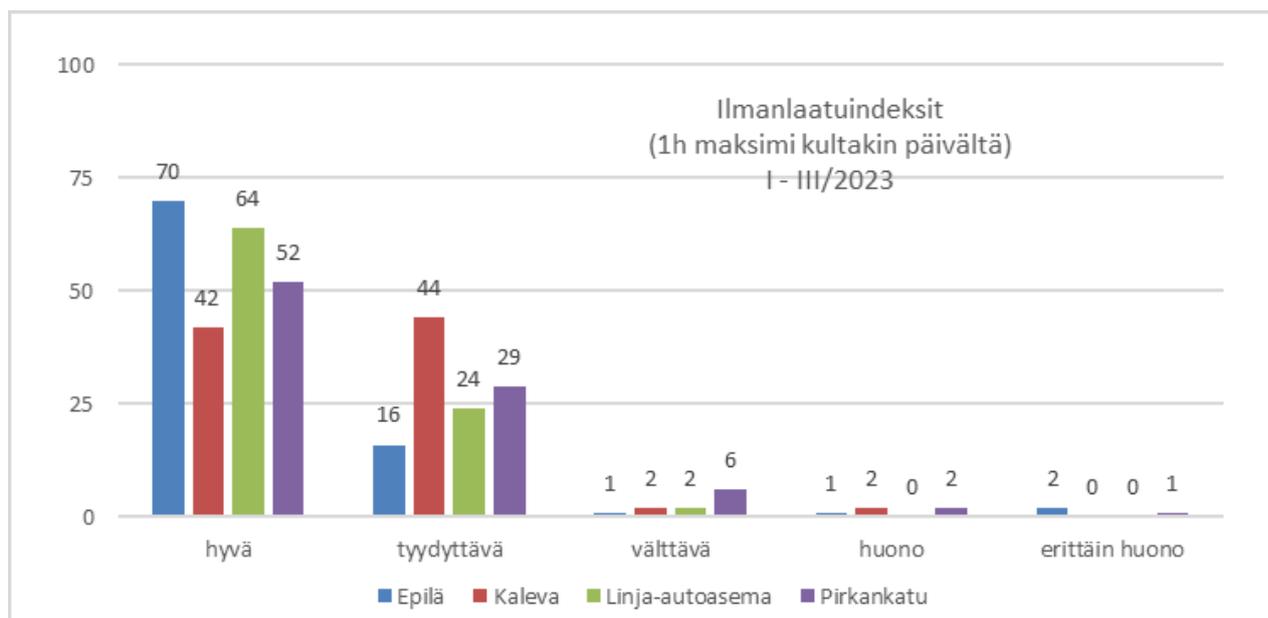
Vuoden 2023 alusta lähtien indeksiarvoja laskettaessa on voitu ottaa huomioon myös mustan hiilen (BC) pitoisuus. Indeksien luokat ja sanallinen selostus on annettu pääosin terveysperustein, mutta siinä on myös otettu huomioon materiaali- ja luontovaikutuksia. Esim. Pirkankadun indeksiarvoja laskettaessa on otettu huomioon typpidioksidin, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten pitoisuus.

Ilmanlaatu oli mittausjakson aikana ilmanlaatuindeksillä arvioituna esim. Pirkankadun varrella 52 päivänä hyvä, 29 päivänä tyydyttävä, 6 päivänä välttävä, 2 päivänä huono ja erittäin huono yhtenä päivänä. Asemakohtaiset ilmanlaatuindeksiarvot eri kuukausina on esitetty kuvassa 8.1 ja liitetaulukoissa.

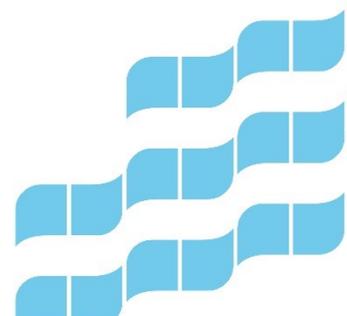
Taulukko 8.1 Ilmanlaatuindeksiarvojen luonnehdinnat terveys- ja muut vaikutukset huomioiden.

Indeksiarvo	Luonnehdinta	Terveysvaikutukset	Muut vaikutukset
0-50	hyvä	ei todettuja	lieviä luontovaikutuksia pitkällä aikavälillä
51-75	tydyttävä	hyvin epätodennäköisiä pitkällä aikavälillä	lieviä luontovaikutuksia pitkällä aikavälillä
76-100	välttävä	epätodennäköisiä	selviä kasvillisuusvaikutuksia, materiaalivaikutuksia pitkällä aikavälillä
101-150	huono	mahdollisia herkillä yksilöillä	selviä kasvillisuusvaikutuksia, materiaalivaikutuksia pitkällä aikavälillä
151-	erittäin huono	mahdollisia herkillä väestöryhmillä	selviä kasvillisuusvaikutuksia, materiaalivaikutuksia pitkällä aikavälillä

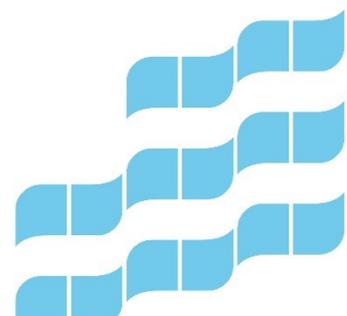

Kuva 8.1. Yhteenveto ilmanlaadusta Tampereen eri asemilla (kunkin päivän 1 tunnin maksimiarvon perusteella). Kaupunkitausta- asemalla Kalevassa otsonipitoisuus (jota muilla asemilla ei mitata) vähentää varsinkin kesäkaudella hyväksi luokitettujen päivien lukumäärää.

Taulukko 8.2 Indeksilaskennan taitepisteet. Kunkin yhdisteen tuntipitoisuutta vastaavat indeksiarvot (ns. ali-indeksit), pitoisuus mikrogrammaa kuutiometrissä ilmaa ($\mu\text{g}/\text{m}^3$). Mustaa hiiltä (BC) ei oteta huomioon kokonaisindeksin määrittämisessä.

Indeksi- luokitus	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2.5}	O ₃	BC	TRS
hyvä	alle 20	alle 40	alle 20	alle 10	alle 60	alle 1	alle 5
tydyttävä	20- 80	40-70	20-50	10-25	60- 100	1 - 3	5-10
välttävä	80- 250	70- 150	50- 100	25-50	100- 140	3 - 7	10- 20
huono	250- 350	150- 200	100- 200	50-75	140- 180	7 - 12	20- 50
erittäin huono	yli 350	yli 200	yli 200	yli 75	yli 180	yli 12	yli 50

9. KIRJALLISUUTTA

HSY 2021. Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2020. Liiteosio. HSY:n julkaisu 1/2021
<https://julkaisu.hsy.fi/ilmanlaatu-paakaupunkiseudulla-vuonna-2020-1.pdf>

Aeri Oy 2023. Kalibroitiraportti Tampereen kaupungin ilmanlaadun mittauslaitteiden (Tei42i, O342E, Fidas 200 ja Teom 1400) kalibroinneista 24.-25.1.2023.

Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI ilmanlaadusta ja sen parantamisesta 26.10.2022.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52005PC0447>

Komppula, B. ym. 2017. Ilmanlaadun mittausohje 2017.

<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/228440>.

Korhonen, S. ym. 2020. Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2019. (LDSA s. 55)

https://www.hsy.fi/ilmanlaatu-ja-ilmasto/ilmanlaatu_julkaisu/

Niemi, J. 2022. Musta hiili ja ultrapienet hiukkaset kaupunki-ilmassa – seurannan hyödyt ja WHO:n suositukset. Alustus ilmansuojelupäivillä.

Saarnio, K. ym. 2018. Ulkoilman SO₂-, NO- ja O₃-mittausten kansallinen vertailumittaus sekä ilmanlaatumittausten laatujärjestelmä- ja kenttäauditointi 2017. Ilmatieteen laitos.

Raportteja Rapporter-Reports 2018:1. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/264581>

Saarnio, K. ym. 2021. Hiukkasmittausten vaatimuksenmukaisuuden todentaminen (HIVATO) 2019–2020. Ilmatieteen laitos raportteja 2021:2. 33 s.

Salo, L. 2016. Diffusiovarautumiseen perustuvan hiukkasanturin suorituskyvyn määrittäminen laboratoriossa ja kentällä. Tampereen teknillinen yliopisto. Diplomityö, vi + 53 sivua, 2 liitesivua.

SFS 5425. Ilmansuojelu. Ilman laatu. Typen oksidien määrittäminen kemiluminesenssi – menetelmällä. 8 s.

Tampereen ilmanlaatu 2021. Päästöt ja ilmanlaadun mittaustulokset. Tampereen kaupunki, ympäristönsuojelun julkaisu 2/2022, 74 sivua.

Vestenius, M. 2020. Ennakkotieto 31.12.2020 hiukkasmittausten vaatimuksenmukaisuuden todentamishankkeessa (Hivato) Fidas-analysaattorille määritetyistä korjauskertoimista.

WHO 2006. Air Quality Guidelines: Global Update 2005. Particulate matter, ozone, nitrogen dioxide and sulphur dioxide. World Health Organization.

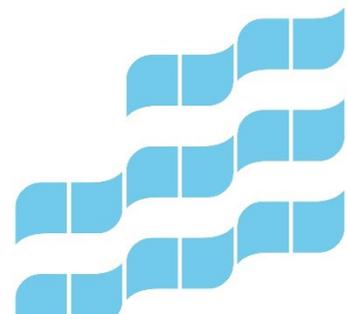
https://www.who.int/phe/health_topics/outdoorair/outdoorair_agq/en/

WHO 2021. Global air quality guidelines: particulate matter (PM_{2.5} and PM₁₀), ozone, nitrogen dioxide, sulfur dioxide and carbon monoxide. World Health Organization.

<https://apps.who.int/iris/handle/10665/345329>.

YM 2019. Kansallinen ilmansuojeluohjelma 2030.

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161467>

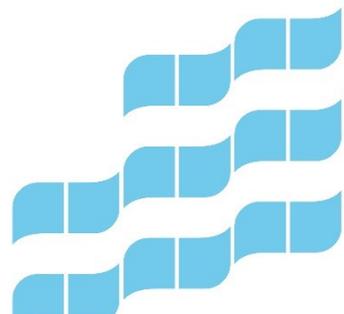
Muut linkit

<https://www.norkko.fi/> (Valtakunnallinen siitepölytiedote)

<https://ilmatieteenlaitos.fi/havaintojen-lataus/#!/>

<http://ilmatieteenlaitos.fi/ilmanlaatu> (Mittaustuloksia valtakunnallisesti)

https://www.ymk-projektit.fi/redust/files/2015/03/Laymans-report_net2.pdf
(Redust - katupölyn vähentämiskeinot -esite)

10. LIITETAULUKOT

Liitetaulukko 1.1. PM Tot pitoisuudet (µg/m3) Kalevan mittausasemalla, Fidas 200E.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3
Jan	742	99,7	5	28	59	31	9	19
Feb	672	100	7	35	59	28	13	28
Mar	743	99,9	12	133	312	31	45	82
AVG		99,9	8,3					

Liitetaulukko 1.2. PM Tot pitoisuudet (µg/m3) Pirkankadun mittausasemalla, Fidas 200.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3
Jan	736	99,9	7	36	94	31	13	24
Feb	665	100	10	85	175	28	16	59
Mar	665	99,9	22	218	472	28	105	106
AVG		99,9	13,0					

Liitetaulukko 2.1. Hengitettävien hiukkasten (PM10) pitoisuudet (µg/m3) Epilän mittausasemalla, Grimm 180 (huollossa 25.1. - 14.3.2023)

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	%Vnp 2. suurim.	% WHO 2023
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	24h ohjearvosta	24h ohjearvosta
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3	70 ug/m3	45 ug/m3
Jan	582	78,2	4	13	27	24	8	8	11	18
Feb	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na
Mar	418	56,2	na	na	259	17	33	73	47	162
AVG		67,2	4,5							

Liitetaulukko 2.2. Hengitettävien hiukkasten (PM10) pitoisuudet (µg/m3) Kalevan mittausasemalla, Fidas 200E.

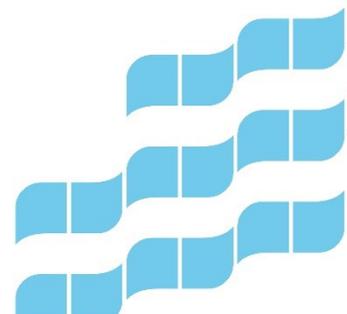
Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	% VNP 2. suurim.	% WHO 2023
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	24h ohjearvosta	24h ohjearvosta
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3	70 ug/m3	45 ug/m3
Jan	742	99,7	4	14	28	31	7	9	11	21
Feb	672	100	6	24	46	28	11	22	16	49
Mar	743	99,9	7	72	166	31	27	47	38	104
AVG		99,9	5,7							

Liitetaulukko 2.3. Hengitettävien hiukkasten (PM10) pitoisuudet (µg/m3) Pirkankadun mittausasemalla, Fidas 200.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	% VNP 2. suurim.	% WHO 2023
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	24h ohjearvosta	24h ohjearvosta
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3	70 ug/m3	45 ug/m3
Jan	736	99,9	5	19	41	31	11	11	15	25
Feb	662	100	8	43	104	28	14	39	20	86
Mar	663	99,9	11	98	225	28	46	54	66	120
AVG		99,9	7,9							

Liitetaulukko 3.1. Karkeiden hiukkasten (PM10-2.5) pitoisuudet (µg/m3) Epilässä, Grimm 180 (huollossa 25.1. - 14.3.2023).

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3
Jan	488	78,2	0,3	2	4	24	1	1
Feb	na	na	na	na	na	na	na	na
Mar	378	56,2	na	na	225	17	26	54
AVG		67,2	0,3					

Liitetaulukko 3.2. Karkeiden hiukkasten (PM10-2.5) pitoisuudet (µg/m3) Kalevan mittausasemalla. Fidas 200E.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3
Jan	742	99,7	1,0					
Feb	672	100	1,5					
Mar	743	99,9	4,4					
AVG		99,9	2,3					

Liitetaulukko 3.3. Karkeiden hiukkasten (PM10-2.5) pitoisuudet (µg/m3) Pirkankadulla. Fidas 200.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3
Jan	736	99,9	1,5					
Feb	662	100	2,2					
Mar	663	99,9	7,2					
AVG		99,9	3,6					

Liitetaulukko 4.1. Pienhiukkasten (PM2.5) pitoisuudet (µg/m3) Epilässä. Grimm 180 (huollossa 25.1. - 14.3.2023)

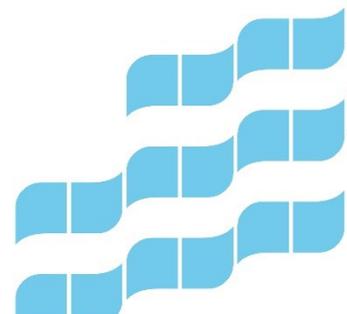
Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	% WHO 2023
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	24h ohjearvosta (15 µg/m3), 3-4 ylitystä/a sallitaan
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3	%
Jan	582	78,2	4,2	12	27	24	8	8	52
Feb	na	na	na	na	na	na	na	na	na
Mar	418	56,2	na	na	46	17	7	18	122
AVG		67,2	4,2						

Liitetaulukko 4.2. Pienhiukkasten (PM2.5) pitoisuudet (µg/m3) Epilän mittausasemalla. Teom 1400A, 18.1.2023 alkaen.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	% WHO 2023
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	24h ohjearvosta (15 µg/m3), 3-4 ylitystä/a sallitaan
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3	%
Jan	285	43,4	na	na	22	13	5	7	43
Feb	659	100	4,8	18	24	28	12	16	109
Mar	706	99,9	3,4	14	21	31	7	8	53
AVG		81,1	4,1						

Liitetaulukko 4.3. Pienhiukkasten (PM2.5) pitoisuudet (µg/m3) Kalevan mittausasemalla. Fidas 200.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	% WHO 2023
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	24h ohjearvosta (15 µg/m3), 3-4 ylitystä/a sallitaan
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3	%
Jan	742	99,7	2,8	8	9	31	6	7	44
Feb	672	100	4,5	17	34	28	10	17	111
Mar	743	99,9	3	19	31	31	9	12	77
AVG		99,9	3,4						

Liitetäulukko 4.4. Pienhiukkasten (PM2.5) pitoisuudet (µg/m³) Linja-auto-asemalla Teom 1400A.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	% WHO 2023
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	24h ohjearvosta (15 µg/m ³) - 3-4 ylitystä/a sallitaan
	kpl	%	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	kpl	µg/m ³	µg/m ³	%
Jan	692	97,4	2,9	9	10	30	7	7	47
Feb	666	100	4,5	18	21	28	12	16	106
Mar	680	94,8	3,1	9	12	29	6	6	40
AVG		97,4	3,5						

Liitetäulukko 4.5. Pienhiukkasten (PM2.5) pitoisuudet (µg/m³) Pirkankadun mittausasemalla. Fidas 200.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	% WHO 2023
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	24h ohjearvosta (15 µg/m ³) - 3-4 ylitystä/a sallitaan
	kpl	%	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	kpl	µg/m ³	µg/m ³	%
Jan	736	99,9	3,8	15	28	31	9	10	66
Feb	660	100	5,4	26	36	28	12	22	145
Mar	663	99,9	3	20	38	28	11	11	75
AVG		99,9	4,2						

Liitetäulukko 5.1. PM1 hiukkasten pitoisuudet (µg/m³) Epiässä. Grimm 180 (huollossa 25.1. - 14.3.2023)

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	kpl	µg/m ³	µg/m ³
Jan	582	78,2	3,8	12	27	24	7	8
Feb	na	na	na	na	na	na	na	na
Mar	417	56,2	na	na	18	17	6	6
AVG		67,2	3,8					

Liitetäulukko 5.2. PM1 hiukkasten pitoisuudet (µg/m³) Kalevassa. Fidas 200E.

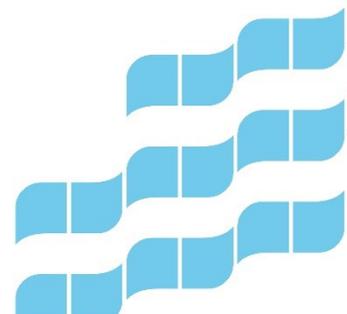
Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	kpl	µg/m ³	µg/m ³
Jan	742	99,7	2,6	8,1	9	31	6	7
Feb	672	100	4,2	17	34	28	10	17
Mar	743	99,9	2,2	9	14	31	6	6
AVG		99,9	3,0					

Liitetäulukko 5.3. PM1 hiukkasten pitoisuudet (µg/m³) Pirkankadulla. Fidas 200.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	kpl	µg/m ³	µg/m ³
Jan	736	99,9	3,6	15	30	31	9	10
Feb	660	100	5,1	22	25	28	13	20
Mar	663	99,9	2,5	10	15	28	7	7
AVG		99,9	3,7					

Liitetäulukko 6.1. CN hiukkasten pitoisuudet (kpl/cm³) Kalevassa. Fidas 200E. (Mittausalue 0,18 - 18 µm)

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	kpl	µg/m ³	µg/m ³
Jan	742	99,7	78	228	279	31	173	194
Feb	672	100	116	443	1015	28	291	444
Mar	743	99,9	69	276	391	31	189	196
AVG		99,9	87,6					

Liitetaulukko 6.2. CN hiukkasten pitoisuudet (kpl/cm3) Pirkankadulla. Fidas 200. (Mittausalue 0,18 - 18 µm)

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3
Jan	740	99,9	123	565	1069	31	275	342
Feb	664	100	156	654	785	28	408	560
Mar	669	99,9	87	359	544	29	254	265
AVG		99,9	121,9					

Liitetaulukko 7.1. Hiukkasten keuhkokeposoituva pinta-ala LDSA (µm2/cm3) Epiän mittausasemalla. AQ Urban sensori.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3
Jan	743	99,9	7	32	45	31	14	20
Feb	672	100	10	45	61	28	19	33
Mar	741	99,9	8	36	57	31	17	22
AVG		99,9	8,1					

Liitetaulukko 7.2. Hiukkasten keuhkokeposoituva pinta-ala LDSA (µm2/cm3) Pirkankadun mittausasemalla. AQ Urban sensori.

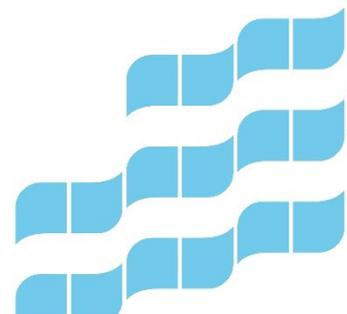
Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3
Jan	744	100	7	26	42	31	12	13
Feb	672	100	8	33	51	28	15	24
Mar	743	99,9	8	35	93	31	20	23
AVG		100,0	7,5					

Liitetaulukko 7.3. Hiukkasten suuntaa-antava lkm-pitoisuus (1000 kpl/cm3) Epiän mittausasemalla. AQ Urban sensori. (Mittausalue 0,01 - 0,4 µm)

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	WHO 2021: Low PNC can be considered < 1 000 particles/cm3 (24-hour mean).	WHO 2021: High PNC can be considered > 10 000 particles/cm3 (24-hour mean).	WHO 2021: High PNC can be considered > 20 000 particles/cm3 (1-hour mean).
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	% havainnoista <1000 kpl/cm3 (24h)	% havainnoista > 10000 kpl/cm3 (24h)	% havainnoista > 20000 kpl/cm3 (1h)
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3	%	%	%
Jan	743	99,9	4,6	25	44	31	11	15	3,2%	6,5 %	2,8 %
Feb	672	100	7	44	59	28	15	27	0,0%	14,3 %	6,0 %
Mar	739	99,3	6,8	38	84	31	14	24	0,0%	19,4 %	4,5 %
AVG 1000 kpl/cm3	2154	99,7	6,1			90,0		3 kk jaksolla:	1,1%	13,3 %	4,4 %

Liitetaulukko 7.4. Hiukkasten suuntaa-antava lkm-pitoisuus (1000 kpl/cm3) Pirkankadun mittausasemalla. AQ Urban sensori. (Mittausalue 0,01 - 0,4 µm)

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	WHO 2021: Low PNC can be considered < 1 000 particles/cm3 (24-hour mean).	WHO 2021: High PNC can be considered > 10 000 particles/cm3 (24-hour mean).	WHO 2021: High PNC can be considered > 20 000 particles/cm3 (1-hour mean).
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	% havainnoista <1000 kpl/cm3 (24h)	% havainnoista > 10000 kpl/cm3 (24h)	% havainnoista > 20000 kpl/cm3 (1h)
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3	%	%	%
Jan	742	100	4,6	22	37	31	10	10	0,0%	6,5 %	1,1 %
Feb	671	100	6,1	27	40	28	12	16	0,0%	14,3 %	3,0 %
Mar	743	99,9	6,6	35	101	31	16	24	0,0%	9,7 %	3,0 %
AVG 1000 kpl/cm3	2156	100,0	5,8			90,0		3 kk jaksolla:	0,0%	10,0 %	2,3 %

Liitetaulukko 8.1. Typpimonoksidin (NO) pitoisuudet (µg/m³) Kalevan mittausasemalla. Thermo 42i.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	kpl	µg/m ³	µg/m ³
Jan	742	99,7	2	13	35	31	4	10
Feb	672	100	2	11	48	28	5	6
Mar	743	99,9	3	43	96	31	11	18
AVG		99,9	2,3					

Liitetaulukko 8.2 Typpidioksidin (NO₂) pitoisuudet (µg/m³) Kalevan mittausasemalla. Thermo 42i.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	% VNP:n mukaisesta 2. suurimmasta	% VNP:n mukaisesta 99%	% WHO 2021:n mukaisesta
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	24h ohjearvosta (70 µg/m ³)	1h ohjearvosta (150 µg/m ³)	24h ohjearvosta (25 µg/m ³), 3-4 yltystä/a sallitaan
	kpl	%	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	kpl	µg/m ³	µg/m ³	%	%	%
Jan	742	99,7	10	29	32	31	17	21	25	19	82
Feb	672	100	10	37	64	28	22	23	32	24	90
Mar	743	99,9	10	58	78	31	23	38	32	39	151
AVG		99,9	10,1								

Liitetaulukko 8.3. Typpimonoksidin (NO) pitoisuudet (µg/m³) Linja-autoasemalla. Thermo 42i.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	kpl	µg/m ³	µg/m ³
Jan	742	99,7	7,5	44	70	31	16	29
Feb	671	100	7,3	38	56	28	18	19
Mar	705	95	6,6	39	117	29	12	17
AVG		98,1	7,1					

Liitetaulukko 8.4. Typpidioksidin (NO₂) pitoisuudet (µg/m³) Linja-autoasemalla. Thermo 42i.

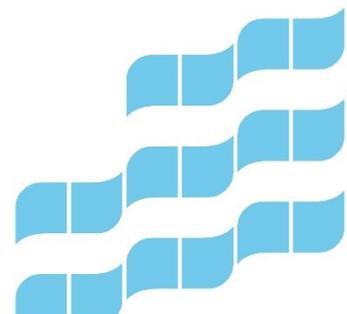
Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	% VNP:n mukaisesta 2. suurimmasta	% VNP:n mukaisesta 99%	% WHO 2021:n mukaisesta
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	24h ohjearvosta (70 µg/m ³)	1h ohjearvosta (150 µg/m ³)	24h ohjearvosta (25 µg/m ³), 3-4 yltystä/a sallitaan
	kpl	%	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	kpl	µg/m ³	µg/m ³	%	%	%
Jan	742	99,7	15	46	56	31	24	33	35	30	134
Feb	671	99,9	16	53	66	28	32	36	46	35	144
Mar	705	94,8	15	56	80	29	25	42	36	37	169
AVG		98,1	15,1								

Liitetaulukko 8.5. Typpimonoksidin (NO) pitoisuudet (µg/m³) Pirkankadun mittausasemalla. Thermo 42i.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	kpl	µg/m ³	µg/m ³
Jan	741	99,6	5	30	44	31	13	14
Feb	669	99,6	6	39	71	28	16	19
Mar	743	99,9	7	61	183	31	26	36
AVG		99,7	6,1					

Liitetaulukko 8.6 Typpidioksidin (NO₂) pitoisuudet (µg/m³) Pirkankadun mittausasemalla. Thermo 42i.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	% VNP:n mukaisesta 2. suurimmasta	% VNP:n mukaisesta 99%	% WHO 2021:n mukaisesta
2023	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	24h ohjearvosta (70 µg/m ³)	1h ohjearvosta (150 µg/m ³)	24h ohjearvosta (25 µg/m ³), 3-4 yltystä/a sallitaan
	kpl	%	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	kpl	µg/m ³	µg/m ³	%	%	%
Jan	741	99,6	11	42	54	31	22	24	31	28	96
Feb	669	99,6	13	57	77	28	28	32	41	38	127
Mar	743	99,9	13	71	80	31	28	44	40	48	178
AVG		99,7	12,5								

Liitetaulukko 9. Otsonin (O3) pitoisuudet (µg/m3) Kalevan mittausasemalla. Envea O342E. Tammikuussa näytelinjassa vuoto.

Month	HOURLY VALUES		HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	VNA tavoitearvo	WHO 2021 ohjearvo
	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value	Max-roll 8h	Max-roll 8h
	kpl	%	µg/m3	µg/m3	µg/m3	kpl	µg/m3	µg/m3	120 µg/m3	100 µg/m3
Jan	742	99,7	25	50	69	31	37	44	49	49
Feb	672	100	41	72	74	28	68	69	71	71
Mar	743	99,9	57	78	80	31	73	75	78	78
AVG		99,9	41,1							
AOT40 1.5-31.7. ko 10-22 >80 µg/m3			µg/m3							

Liitetaulukko 10.1. Tuulen suuntadatan kattavuus Kauppahämeen sääasemalla. WXT 530.

Month	HOURLY VALUES		HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%						
2023								
Jan	744	100						
Feb	672	100						
Mar	743	99,9						
AVG		100,0						

Liitetaulukko 10.2. Tuulen nopeus (m/s) Kauppahämeen sääasemalla. WXT 530.

Month	HOURLY VALUES		HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	m/s	m/s	m/s	kpl	m/s	m/s
2023								
Jan	744	100	3,2	6,5	8,2	31	4,7	5,0
Feb	672	100	2,9	6,2	6,6	28	4,3	4,7
Mar	743	99,9	2,9	6,5	7,5	31	4,7	4,9
AVG		100,0	3,0					

Liitetaulukko 10.3. Lämpötila (°C) Kauppahämeen sääasemalla. WXT 530. Huom negatiiviset hylätään kpl laskennassa.

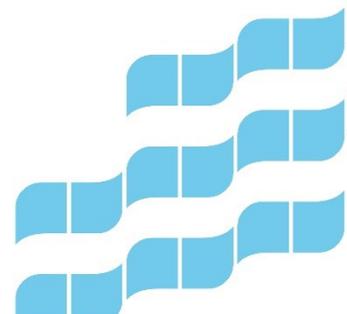
Month	HOURLY VALUES		HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	°C	°C	°C	kpl	°C	°C
2023								
Jan		100	-2,0	3,0	4,0		2,0	3,0
Feb		100	-2,7	4,0	5,0		2,0	4,0
Mar		99,9	-2,6	5,0	5,0		2,0	3,0
AVG		100,0	-2,4					

Liitetaulukko 10.4. Suhteellinen kosteus (%) Kauppahämeen sääasemalla. WXT 530.

Month	HOURLY VALUES		HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	%	%	%	kpl	%	%
2023								
Jan	744	100	80	88	89	31	86	87
Feb	672	100	76	88	89	28	84	86
Mar	743	99,9	69	87	89	31	82	85
AVG		100,0	75,4					

Liitetaulukko 10.5. Tuulen suuntadatan kattavuus Pirkankadun sääasemalla. WXT520.

Month	HOURLY VALUES		HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
	count	percentage(%)	average	99 %-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%						
2023								
Jan	742	100						
Feb	670	100						
Mar	743	99,9						
AVG		100,0						

Liitetaulukko 10.6. Tuulen nopeus (m/s) Pirkankadun sääasemalla. WXT520.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99.%-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	m/s	m/s	m/s	kpl	m/s	m/s
Jan	678	91,1	0,9	2,2	2,5	28	1,5	1,8
Feb	486	72,3	na	na	4,5	20	1,7	2,0
Mar	714	96	1,0	2,8	3,6	29	2,4	2,4
AVG		86,5	1,0					

Liitetaulukko 10.7. Lämpötila (°C) Kalevan sääasemalla. Fidaksen WS 300 UMB. Huom. Negatiiviset hylätään kpl laskennassa.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99.%-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	°C	°C	°C	kpl	°C	°C
Jan		99,9	-1,9	3,6	3,9		2,3	3,0
Feb		100,0	-2,8	4,4	5,3		1,7	3,7
Mar		99,9	-2,7	4,5	5,0		2,4	3,2
AVG		99,9	-2,5					

Liitetaulukko 10.8a. Lämpötila (°C) Pirkankadun sääasemalla. WXT. Huom. negatiiviset hylätään kpl laskennassa.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99.%-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	°C	°C	°C	kpl	°C	°C
Jan		100,0	-1,8	4,0	4,0		2,0	3,0
Feb		100,0	-2,6	4,0	5,0		2,0	4,0
Mar		99,9	-2,4	5,0	5,0		2,0	3,0
AVG		100,0	-2,2					

Liitetaulukko 10.8b. Lämpötila (°C) Pirkankadun sääasemalla. Fidaksen WS 300 UMB. Huom. Negatiiviset hylätään kpl laskennassa.

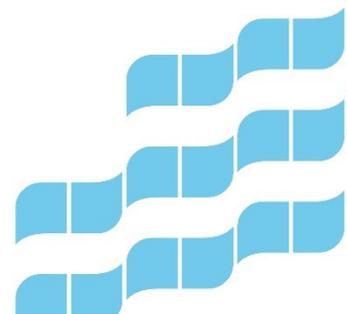
Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99.%-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	°C	°C	°C	kpl	°C	°C
Jan		99,9	-2,0	3,4	3,6		2,1	2,8
Feb		100	-2,8	4,3	5,3		1,5	3,6
Mar		99,9	-2,7	4,3	4,7		2,3	3,0
AVG		99,9	-2,5					

Liitetaulukko 10.9. Suhteellinen kosteus (%) Kalevan sääasemalla Fidaksen WS300 UMB.

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99.%-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	%	%	%	kpl	%	%
Jan	743	100	93	100	100	31	98	99
Feb	672	100	89	100	100	28	100	100
Mar	743	100	81	99	100	31	96	98
AVG		99,9	87,9					

Liitetaulukko 10.10. Suhteellinen kosteus (%) Pirkankadun sääasemalla. WXT

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99.%-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	%	%	%	kpl	%	%
Jan	744	100	91,5	101,0	101,0	31,0	99,0	100,0
Feb	672	100	87,3	98,0	99,0	28,0	97,0	97,0
Mar	743	99,9	79,9	99,0	99,0	31	95,0	96,0
AVG		100,0	86,2					

Liitetaulukko 10.11. Suhteellinen kosteus (%) Pirkankadulla Fidaksen WS300 UMB:llä

Month	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	HOURLY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES	DAILY VALUES
2023	count	percentage(%)	average	99.%-point	highest value	count	2.highest value	highest value
	kpl	%	%	%	%	kpl	%	%
Jan	743	99,9	96,6	100,0	100,0	31	100,0	100,0
Feb	672	100	93,5	100,0	100,0	28	100,0	100,0
Mar	743	99,9	85,8	100,0	100,0	31	99,0	100,0
AVG		99,9	92,0					

Liitetaulukko 10.10. Sademäärä Härmälässä (mm). Ilmatieteen laitos 2023.

<https://www.ilmatieteenlaitos.fi/havaintojen-lataus>

Month	Asema	Sademäärä mm	Units	sum	2010-2019 avg	% normaalista
Jan	Asema	Sademäärä	mm	51,3	37,7	136 %
Feb	Härmälä	Sademäärä	mm	21,0	27,9	75 %
Mar	Härmälä	Sademäärä	mm	69,9	27,2	257 %
Apr	Härmälä	Sademäärä	mm	0,0	35,0	0 %
May	Härmälä	Sademäärä	mm	0,0	35,1	0 %
Jun	Härmälä	Sademäärä	mm	0,0	68,6	0 %
Jul	Härmälä	Sademäärä	mm	0,0	72,0	0 %
Aug	Härmälä	Sademäärä	mm	0,0	60,6	0 %
Sep	Härmälä	Sademäärä	mm	0,0	61,2	0 %
Oct	Härmälä	Sademäärä	mm	0,0	53,7	0 %
Nov	Härmälä	Sademäärä	mm	0,0	52,0	0 %
Dec	Härmälä	Sademäärä	mm	0,0	54,2	0 %
Sum				142	585	

Liitetaulukko 11.1 Ilmanlaatu Epilässä vuonna 2023 (päivittävät 1h maksimi-indeksi-arvot). (5.1.-14.3. osalta huomioitu vain Teom PM2.5)

Month	Asema	hyvä	tyydyttävä	välttävä	huono	erittäin huono	yht.	komponentit
Jan	Epilä	24	6	1	0	0	31	PM2.5, PM10
Feb	Epilä	22	6	0	0	0	28	PM2.5 (Teom)
Mar	Epilä	24	4	0	1	2	31	PM2.5, PM10
Sum	Epilä	70	16	1	1	2	90	90

Liitetaulukko 11.2 Ilmanlaatu Kalevassa vuonna 2023 (päivittävät 1h maksimi-indeksi-arvot).

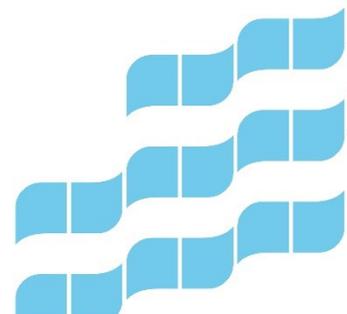
Month	Asema	hyvä	tyydyttävä	välttävä	huono	erittäin huono	yht.	komponentit
Jan	Kaleva	29	2	0	0	0	31	PM2.5, PM10, NO2,O3
Feb	Kaleva	10	17	1	0	0	28	PM2.5, PM10, NO2,O3
Mar	Kaleva	3	25	1	2	0	31	PM2.5, PM10, NO2,O3
Sum	Kaleva	42	44	2	2	0	90	90

Liitetaulukko 11.3 Ilmanlaatu Linja-autoasemalla vuonna 2023 (päivittävät 1h maksimi-indeksi-arvot).

Month	Asema	hyvä	tyydyttävä	välttävä	huono	erittäin huono	yht.	komponentit
Jan	Linja-autoasema	25	6	0	0	0	31	PM2.5, NO2
Feb	Linja-autoasema	16	12	0	0	0	28	PM2.5, NO2
Mar	Linja-autoasema	23	6	2	0	0	31	PM2.5, NO2
Sum	Linja-autoasema	64	24	2	0	0	90	90

Liitetaulukko 11.4 Ilmanlaatu Pirkankadulla vuonna 2023 (päivittävät 1h maksimi-indeksi-arvot).

Month	Asema	hyvä	tyydyttävä	välttävä	huono	erittäin huono	yht.	komponentit
Jan	Pirkankatu	21	9	1	0	0	31	PM10, PM2.5, NO2
Feb	Pirkankatu	14	13	0	1	0	28	PM10, PM2.5, NO2
Mar	Pirkankatu	17	7	5	1	1	31	PM10, PM2.5, NO2
Sum	Pirkankatu	52	29	6	2	1	90	90

Liitetaulukko 12.1. Hengitettävien hiukkasten vuorokausiraja-arvon numeroarvon (50 µg/m3) ylitykset vuonna 2023.

Date Time Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
31.3.23 24:00	EPILA	PM10	ug/m3	73
Total Events	1			

Date Time Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
	Kaleva	Fidas	ug/m3	
	Kaleva	PM10-F	ug/m3	0
Total Events	0			

Date Time Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
31.3.23 24:00	Pirkankatu	PM10	ug/m3	
	Pirkankatu	PM10-F	ug/m3	54
Total Events	1			

Liitetaulukko 12.1. Hengitettävien hiukkasten WHO:N VUOROKAUSIOHJEARVON numeroarvon (45 µg/m3) ylitykset vuonna 2022.

Date Time Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
31.3.23 24:00	EPILA	PM10	ug/m3	73
Total Events	1			

Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
31.3.23 24:00	Kaleva	PM10-F	ug/m3	47
Total Events	1			

Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
9.3.23 24:00	Pirkankatu	PM10-F	ug/m3	46
31.3.23 24:00	Pirkankatu	PM10-F	ug/m3	54
Total Events	2			

Liitetaulukko 12.4 WHO:n (2021) pienhiukkasilte antaman vuorokausiohjearvon (15 µg/m3) ylitykset Epilässä vuonna 2023. Grimm.

Date Time Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
31.3.23 24:00	EPILA	PM2.5	ug/m3	18,3
Total Events	1			

Liitetaulukko 12.3 WHO:n (2021) pienhiukkasilte antaman vuorokausiohjearvon (15 µg/m3) ylitykset Epilässä vuonna 2023. Teom.

Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
22.2.23 24:00	Kaleva	PM2.5 TEOM	ug/m3	16,4
Total Events	1			

Liitetaulukko 12.4 WHO:n (2021) pienhiukkasilte antaman vuorokausiohjearvon (15 µg/m3) ylitykset Kalevassa vuonna 2023. Fidas.

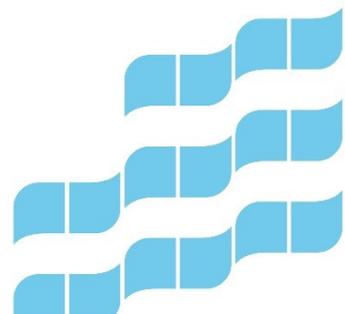
Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
22.2.23 24:00	Kaleva	PM2.5-F	ug/m3	16,7
Total Events	1			

Liitetaulukko 12.5 WHO:n (2021) pienhiukkasilte antaman vuorokausiohjearvon (15 µg/m3) ylitykset Linja-autoasemalla vuonna 2023. Teom

Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
22.2.23 24:00	Linja- autoasema	PM2.5	ug/m3	15,9
Total Events	1			

Liitetaulukko 12.6 WHO:n (2021) pienhiukkasilte antaman vuorokausiohjearvon (15 µg/m3) ylitykset Pirkankadulla vuonna 2023. Fidas 200.

Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
22.2.23 24:00	Pirkankatu	PM2.5-F	ug/m3	21,8
Total Events	1			

Liitetaulukko 13.1 WHO:n (2021) typpidioksidille antaman vuorokausiohjearvon (25 µg/m³) ylitykset Kalevassa vuonna 2023.

Date Time Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
31.3.23 24:00	Kaleva	NO2	ug/m3	37,8
Total Events	1			

Liitetaulukko 13.1 WHO:n (2021) typpidioksidille antaman vuorokausiohjearvon (25 µg/m³) ylitykset Linja-autoasemalla vuonna 2023.

Date Time Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
20.1.23 24:00	Linja- autoasema	NO2	ug/m3	33,8
1.2.23 24:00	Linja- autoasema	NO2	ug/m3	32,3
22.2.23 24:00	Linja- autoasema	NO2	ug/m3	36,5
31.3.23 24:00	Linja- autoasema	NO2	ug/m3	42,2
Total Events	4			

Liitetaulukko 13.1 WHO:n (2021) typpidioksidille antaman vuorokausiohjearvon (25 µg/m³) ylitykset Pirkankadulla vuonna 2023.

Date Time Station / Monitor	Station	Monitor	Units	Value
1.2.23 24:00	Pirkankatu	NO2	ug/m3	28,5
22.2.23 24:00	Pirkankatu	NO2	ug/m3	32,2
7.3.23 24:00	Pirkankatu	NO2	ug/m3	27,5
31.3.23 24:00	Pirkankatu	NO2	ug/m3	44,4
10.1.22 24:00	Pirkankatu	NO2	ug/m3	0
Total Events	4			

I-III / 2023 hiukasmittausten (2 kpl Teom + 2 kpl Fidas + 1 kpl Grimm) validiteetti oli 91 % ja typenoksidimittausten (3 kpl Thermo 42i) validiteetti 99 %

